

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Frederiksborg lærde Skole

for

Skoleaaret 1ste October 1840 — 1ste October 1841.

Indbydelseskrift

til

Skolens aarlige Hovedexamen i September 1841

udgivet af

Dr. S. M. Flemmer,
Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. D. Oxist, Bog- og Kobtrykker.

1841.

Forandringer i Glasfeindelingen, i Lærerpersonalet og Underviisningsgjenstandene.

Da Skolens Freqvents ved dette Skoleaars Begyndelse var betydeligt tiltaget, blev det nødvendigt at dele 2den Glasfe i to Afdelinger, der undervises aldeles adskilte, saaledes som allerede et Par Aar havde været Tilfældet med 1ste Glasfe. Saaledes har Skolen nu den store Fordeel at bestaae af 6 Glasfer, 4de, 3die, 2den A, 2den B, 1ste A, 1ste B, af hvilke de fire nederste have eenaarige Cursus; kun 3die og 4de Glasfe have toaarige Cursus, hvilket ogsaa i disse Glasfer, naar de blot ikke ere overfyldte med Disciple, ret godt kan gaae an, skjøndt det ingen Tvivl er underkastet, at det i flere Henseender vilde være gavnligt, dersom Omstændighederne ogsaa tillode en Deling af hver af de to øverste Glasfer i to Afdelinger med eenaarige Cursus. Oprettelsen af en ny Glasfe gjorde Ansættelsen af en ny Lærer nødvendig: under 29de September f. A. constitueredes Cand. Theol. Thor Johan Christian Heramb til Lærer i Mathematik, og tiltraadte umiddelbart derpaa sine Functioner ved Skolen, samtidigt med forhenværende Adjunct ved Metropolitansskolen, Salvor Frode Høegh Nissen, som under 6te Juni f. A. var bleven udnævnt til Overlærer ved Skolen.

d. A. blev Cand. Geramb udnævnt til Adjunct, hvilket i Dvrigt ikke medførte nogen Forandring af hans Functioner ved Skolen. Da Adjunct Krossing, som i en Række af Aar havde forestaaet Gymnastikunderviisningen, ønskede at fratræde denne fra 1ste April, blev Corporal Sichlau fra samme Datum antaget til Lærer i Gymnastik og Svømning. Underviisning i Sang, som hidtil ikke var givet her, har fra 1ste Januar d. A. været overdraget Skolelærer Erslev her i Byen med fire ugentlige Timer, som ere henlagte til Eftermiddagen udenfor den egentlige Skoletid. Ved denne Underviisning ere Disciplene deelte i fire Partier efter Stemmerne; hvert Parti har een Time. Nogle Gange har Ensemblet af de Syngende været forenet i een Time for at synge de forhen med hver Stemme særskilt indøvede Sange; en Dvelse, som siden, naar først Stemmerne have opnaaet noget mere Uddannelse og Fasthed, vil blive foretaget eensgang ugentligt.

Forandring af Skoletiden.

Allerede i Slutningen af forrige Skoleaar var Underviisningstiden i de to øverste Classer interimistisk bleven indskrænket til 5 Timer dagligt foruden Hebraisk, hvilken Foranstaltning definitivt blev indført fra dette Skoleaars Begyndelse, saaledes at alle 5 Timer bleve henlagte i Sammenhæng til Formiddagen. Det var og er min Overbeviisning, at det er godt og gavnligt for de ældre Disciple at have hele Eftermiddagen samlet til deres egen Disposition og at lære at arbejde i Sammenhæng; og jeg havde saameget mindre Betænkelighed ved at indføre denne Foranstaltning i de to øverste Classer, da jeg erfarede, at man i Borgerdyds-skolen paa Christianshavn samt i det von Westenske Institut og Prof. Mariboës Skole i Kjøbenhavn, hvor denne Inddeling havde bestaaet i flere Aar, ikke havde følt nogen

Ulempe af den, ikke engang i de lavere Classer, hvor der dog snarest kunde være nogen Grund til at befrygte, at Disciplene deels vilde blive lidt sløve i Slutningstimerne, deels ikke rettelig forstaae at bruge den lange Eftermiddag. At jeg ikke strax traf den samme Foranstaltning i de lavere Classer kom ikke deraf, at jeg satte nogen Mistillid til ovennævnte hæderlig bekjendte Skolemænds Erfaring om dens Gavnlighed for deres Skoler; men deels kunde jeg ikke dølge for mig selv, at de kjøbenhavnske Forhold ere anderledes end de i de mindre Byer, saa at det, som er anvendeligt, ja saare gavnligt paa det ene Sted, ikke altid er det paa det andet; deels ansaae jeg det for gavnligt, at vedkommende Forældre, hvis Samvirken med Skolen her var en nødvendig Betingelse for et heldigt Udfald, først maatte blive gunstigt eller i det Mindste ikke ugunstigt stemte for denne Forandring, naar de i nogen Tid saae den indført i de høiere Classer og der enten bære gode Frugter eller dog ikke bevirke følelige Ulemper. Først da jeg efter et halvt Aars Forløb efter de Uttringer, som directe og indirecte kom mig for Dren, havde al Grund til at antage, at Stemningen i det Hele var gunstig for denne Foranstaltning, blev den med Directionens Samtykke indført i de lavere Classer, dog her for det Første kun interimistisk. I det jeg intstillede denne Sag til høiere Afgjørelse, var det nemlig min Mening, at Spørgsmaalet om Gavnligheden eller Skadeligheden af sammenhængende Underviisningstid i Provinds-skolerne hverken kunde afgjøres ved Hensyn til de tydske Skolemænds Mening, som misbilligede denne Forening af Timerne, eller til de navngivne kjøbenhavnske Skolers Erfaring om deres Gavnlighed, eller andre kjøbenhavnske Skolers mulige Erfaring om deres Skadelighed*), og endnu mindre ved apriorisk Raisonnement

---

*) Dgsaa Metropolitan-skolen og Borgerdybskolen i Kjøbenhavn have for omtrent et Aar siden indført sammenhængende Skoletid.

men alene ved Erfaring i Provindsfiskolerne selv. Denne var det som jeg ønskede at gjøre, saaledes at jeg ved at indføre interimistisk en Foranstaltning, om hvis Gavnlighed eller Skadelighed for min Skole jeg ikke kunde have nogen bestemt Mening, havde aldeles frie Hænder til enten at foranledige den definitivt indført, eller at vende tilbage til det Gamle, Alt efter Beskaffenheden af de ved min Erfaring vundne Resultater. Mit Hovedformaal hermed var at skaffe samtlige Disciple en mere samlet Arbeidstid og derved en længere Recreationstid; at bevirke, at de med større No kunne sætte sig til deres Arbeide, fordi de vide, at de kunne arbeide usforstyrrede og uafbrudte og have rundelig Tid til at blive færdige, og **derved forøge deres Flid og Lyst til Arbeidet.** Det vilde altsaa være et væsentligt Misgreb, dersom man af den Disciplene forundte Løttelse tog Anledning til betydeligt at forøge deres Arbeide, f. Ex. ved at foresætte dem en heel Deel skriftlige Dpgaver at udarbeide hjemme. Efter min Overbeviisning bør Disciplene i de lavere Classer i Reglen ikke arbeide over 3 Timer hjemme, og i de høiere ikke over 5, saa at den daglige Arbeidstid, Skoletimerne iberegnet, i det Høieste kan blive 9 à 10 Timer; og saavidt jeg har kunnet erfare, behøver ingen Discipel med jevn gode Anlæg, tilbørlig Opmærksomhed og nødvendige Forunderskaber hos os i Almindelighed at arbeide Mere. Vilde man, efterat have holdt dem paa Skolen fra Kl. 8 til Kl. 2, give dem Arbeide hjem, som kunde holde dem varme fra Kl. 3 til Kl. 10 eller længere, vilde man snart komme til at sande den Sætning, at man af et Menneske, tilmed af et Barn, ikke tør fordre overmenneskeligt Arbeide.

„Er nu virkelig Hensigten med denne Forandring opnaaet?“ Saavidt jeg kan skjønne, Ja; i det Mindste paa ethvert Sted, hvor der bliver ført det nødvendige Tilsyn med Disciplene hjemme; og der hvor dette Tilsyn desværre

har manglet, der har vedkommende Discipels Flid og Fremgang i det Mindste ikke været flettere end før. Men et saadant Tilsyn er det Forældrenes ufravigelige Pligt at føre, enten personligt, hvis de boe paa Stedet, eller hvis de ere fraværende, da ved Andre. I modsat Tilfælde vil i Almindelighed Disciplens Flid og Fremgang blive maadelig, saavel ved deelt som ved sammenhængende Skoletid.

Lectionstabellen og Fagfordelingen.

Det er naturligtvis altid vigtigt at indrette Lectionstabellen paa en hensigtsmæssig Maade, saa at de Fag, der kræve en større aandelig Anstrængelse, ved en passende Timefordeling afveksle med de lettere. Og dobbelt vigtigt bliver dette ved en sammenhængende Skoletid af 6 Formiddagstimer. Her er det absolut nødvendigt paa forskellige Maader at skaffe Disciplene visse aandelige Hvilepunkter. Derfor har jeg, især i de lavere Classer, enten indskudt Gymnastiktimer, Skrivetimer, Tegnetimer, og andre saadanne, der kræve liden eller ingen aandelig Anspændelse, imellem de Timer, der lægge Beslag paa Disciplens hele aandelige Kraft; eller hvor Omstændighederne ikke tillode dette, da henlagt dem til Slutningen af Skoletiden. Imellem hver anden Time gives et Friquarteer, som Disciplene ere forpligtede at tilbringe paa Gymnastikpladsen; kun naar Veiret ikke tillader Ophold i fri Luft, forblive de i Classerne, men man paaseer da, at de ikke anvende Friquarteret til Andet end til Recreation, for at de med friske Kræfter kunne være tilstede i den paafølgende Time. — Dgsaa Skoletidens Længde maatte blive en Gjenstand for nøiagtig Overveelse. Saalænge Skoletiden var deelt, havde de to øverste Classer hver 5 daglige Underviisningstimer (foruden Hebraisk) og de fire nederste hver 6, Gymnastik i alle Classer uberegnet. Efterat Skoletiden var bleven forenet, ansaaes det ikke fornødent yderligere

at indskrænke Underviisningstiden i de to øverste Classer; i de nederste derimod blev den formindsket med 3 Timer ugentligt, i det man indskrænkede Underviisningstiden i Historie og Geographi til 4 Timer ugentligt, i Fransk til 2 Timer, i Calligraphi til 3, og endvidere i 1ste Cl. A og B Underviisningen i Tydsk til 3 Timer. Saaledes have altsaa de to øverste Classer 33 Timer ugentligt (Hebraisk uberegnet), hvoraf 3 anvendes til Gymnastik; de 4 nederste Classer 36 Timer, af hvilke 6 anvendes til Gymnastik og Calligraphi, og i 1ste Klasse A og B endvidere 2 anvendes til Tegning. I Hebraisk ere Disciplene i 4de Klasse deelte i 2 Partier, af hvilke hvert har 2 Timer. Syngetimerne, af hvilke hver deeltagende Discipel har 1 ugentligt, og Timerne i Tegning i de 4 øverste Classer, i Alt 2 Timer, i hvilke Deeltagelsen er frivillig, ere henlagte til Eftermiddagen udenfor den ordinære Skoletid. Efterstaaende Tabel viser, hvormange Timer hvert Fag er anvist i hver Klasse.

Classen.	Latin.	Grec.	Danf.	Religion.	Historie og Geographi.	Mattem. og Aegnitaa.	Tydsk.	Fransk.	Calligraphi.	Tegning.
IV.	9	5	2	2	4	3	2	3	=	=
III.	9	5	2	2	4	3	2	3	=	=
II A.	9	5	2	2	4	4	2	2	3	=
II B.	9	5	2	2	4	4	2	2	3	=
I A.	9	=	4	2	4	4	3	2	3	2
I B.	9	=	4	2	4	4	3	2	3	2

Desuden 2 Timer Hebraisk i 4de Klasse og 1 i 3die Klasse*) til hver Discipel, som deeltager i denne Underviisning; fremdeles

*) Kun 3 Disciple i denne Klasse have deeltaget i Underviisningen i Hebraisk, som er henlagt til en Eftermiddagstime.

2 Timer Tegning til de Disciple i de 4 øverste Classer, som deeltage heri, og 1 Time Sang til hver Discipel, som har Anlæg til at lære denne Kunst; og endelig 9 Timer ugentligt til Gymnastik og Svømming, hvorved Disciplene ere deelte i 3 Partier, 4de og 3die Klasse, 2den A og B, 1ste A og B, altsaa 3 Timer til hver. — For at vise Timefordelingen, aftrykkes hver Classes Lektionstabel.

IV Klasse.

Time.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Freitag.	Løvedag.
8-9	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
9-10	Græsk.	Græsk.	Lat. Stil.	Græsk.	Græsk.	Græsk.
10-11	Fransk.	Indsk.	Fransk.	Indsk.	Lat. Stil.	Indsk.
11-12	Lat. Stil.	Math.	Geogr.	Math.	Dansk.	Geogr.
12-1	Historie.	Religion.	Math.	Historie.	Dansk.	Religion.
1-2	Hebr. B.	Hebr. A.	Gymn.	Hebr. A.	Hebr. B.	Gymn.
2-3			Gymn.			

III Klasse.

8-9	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
9-10	Lat. Stil.	Fransk.	Lat. Stil.	Fransk.	Lat. Stil.	Fransk.
10-11	Dansk.	Indsk.	Religion.	Math.	Religion.	Math.
11-12	Dansk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.
12-1	Math.	Historie.	Geogr.	Indsk.	Historie.	Geogr.
1-2			Gymn.			Gymn.
2-3			Gymn.			

II Klasse A.

8-9	Religion.	Dansk.	Religion.	Dansk.	Fransk.	Math.
9-10	Math.	Lat. Stil.	Math.	Lat. Stil.	Indsk.	Historie.
10-11	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Latin.	Græsk.
11-12	Latin.	Geogr.	Fransk.	Historie.	Geogr.	Lat. Stil.
12-1	Indsk.	Latin.	Latin.	Latin.	Math.	Latin.
1-2	Call.	Gymn.	Call.	Gymn.	Gymn.	Call.

Adjunct Lowsen Latin, Religion, Historie, Geographi, Fransk i 1ste B; Historie og Geographi i 1ste A	21	—	—
Adjunct Königsfeldt Hebraisk i de to øverste Classer, Historie og Geographi i de 4 øverste	21	—	—
Adjunct Trojel Indsk i 4de, Fransk i 4de og 3die, Latin i 1ste A og 2den B	26	—	—
Adjunct Heramb Mathematik i alle Cl.; Religion i 1ste A	24	—	—
Tegnelærer Schmith	6	—	—
Gymnastiklærer Sichlau	9	—	—
Syngelærer Erslev	4	—	—

Anføttelse af en Inspector.

For at opnaae den ønskelige og nødvendige Eenhed i Overholdelsen af god Orden, især i Samlings- og Fri- kvarterer, saa og til at besørge adskillig Detail, f. Ex. Sammenregningen af de daglige Charakterer og disses Indførelse i Charakterbøgerne og Censurprotocollen ved Maanedens Ende, og andre lignende Forretninger, som hidtil deels havde været fordeelte mellem Lærerne, deels paaligget Rector alene, men ved Skolens vorende Discipelantal udkrævede saamegen Tid, at de ikke med Billighed syntes at kunne paalægges Lærerne uden Godtgjørelse og vare næsten uoverkommelige for Rector, hvis han ikke skulde forsømme det Vigtigere, maatte jeg ansee det for særdeles gavnligt, at der blev ansat en Inspector ved Skolen, hvem disse Forretninger mod en bestemt Godtgjørelse kunde overdrages, dog naturligviis uden at berøve Rector eller de øvrige Lærere Noget af den dem lovlige tilkommende Myndighed, i det han tvertimod maatte udøve sit Tilsyn med Disciplene ganske i Overeensstemmelse

II Klasse B.

Timen.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Freitag.	Løvedag.
8-9	Math.	Math.	Math.	Lydsf.	Dansf.	Geogr.
9-10	Lat. Stil.	Fransf.	Lat. Stil.	Religion	Lat. Stil.	Math.
10-11	Græsf.	Religion.	Geogr.	Dansf.	Historie.	Fransf.
11-12	Historie.	Græsf.	Græsf.	Græsf.	Græsf.	Lydsf.
12-1	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
1-2	Call.	Gymn.	Call.	Gymn.	Gymn.	Call.

I Klasse A.

8-9	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
9-10	Call.	Dansf.	Dansf.	Religion.	Dansf.	Dansf.
10-11	Math.	Historie.	Math.	Geogr.	Historie.	Call.
11-12	Lydsf.	Fransf.	Call.	Lydsf.	Religion.	Geogr.
12-1	Tegning.	Math.	Fransf.	Gymn.	Tegning.	Gymn.
1-2	Gymn.	Lydsf.	Lat. Stil.	Lat. Stil.	Math.	Lat. Stil.

I Klasse B.

8-9	Historie.	Geogr.	Historie.	Geogr.	Math.	Dansf.
9-10	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.	Latin.
10-11	Lydsf.	Math.	Religion.	Lydsf.	Lydsf.	Religion.
11-12	Fransf.	Dansf.	Math.	Dansf.	Tegning.	Call.
12-1	Dansf.	Tegning.	Call.	Gymn.	Fransf.	Gymn.
1-2	Gymn.	Call.	Lat. Stil.	Math.	Lat. Stil.	Lat. Stil.

Fagene ere fordeelte mellem Lærerne paa følgende Maade.
Rector Latin i 4de, Græsf i 4de, 3die,

2den A . . . . . 24 Timer ugentlig.

Overlærer Nijsen Latin i 3die og 2den A,

Græsf i 2den B. . . . . 23 — —

Adjunct Krosging Fransf i 1ste A,

2den A og B; Lydsf i de 5 nederste Cl. 18 — —

Adjunct Jensen Dansf i alle Classer,

12

med den ham af Rector mundtlig eller skriftlig meddeelte Instrux og med de Beslutninger, som maatte tages i Lærermøderne til god Ordens Fremme, samt med Understøttelse af enhver tilstedeværende Lærer; eller tydeligere, ganske maatte betragtes som Rectors Assistent og ansvarlige Vicarius ved Overholdelsen og Besørgelsen af den ydre Ordens Detail, hvorved Rector naturligviis maatte forbeholde sig det øverste Indseende og ingenlunde selv tabe Detailen af Synne. Ved Valget af den Lærer, hvem disse Forretninger kunde overdrages, maatte ikke alene tages Hensyn til hans Dygtighed i det Hele og hans Interesse for Skolen og Disciplene, men ogsaa til hans personlige Charakter og Væsen, om han med en sindig Fasthed og Bestemthed forbandt en Godmodighed og Venlighed imod Disciplene og en rigtig pædagogisk Tact, der kunde vinde ham deres Hengivenhed og fikke ham deres villige Lydighed. Thi det er netop denne Egenkab, der stempler et Politi, Statens eller Skolens, som fortrinligt, at det forstaaer ved moralske Midler at forebygge Forseelser: at straffe dem efterat de ere begaaede, er en let Sag, men det bærer ofte kun bittere Frugter.

Da jeg havde andraget denne Sag for høie Vedkommende, blev under 24de April ifølge min Indstilling Adj. Heramb antaget til som Inspector at besørgede disse Forretninger, foreløbigen for den tilbagestaaende Deel af Skoleaaret. I denne Anledning blev udfærdiget efterstaaende

Instrux for Inspectoren ved Frederiksborg lærde Skole.

Han møder i det mindste $\frac{1}{4}$ Time før Underviisningens Begyndelse saavel om Formiddagen, som om Eftermiddagen ved Sangunderviisningen, og paaseer, at Bestemmelserne til god Ordens Fremme overholdes. I de Syngetimer, hvor Ensemblet af de Syngende er samlet, forbliver han tilstede

for at assistere Syngelæreren med Dpshnet. Ligeledes indfinder han sig af og til i Gymnastiktimerne, for at erfare, om Gymnastiklæreren har Noget at klage over en enkelt Discipel, i hvilket Tilfælde han efter Omstændighederne enten selv affstraffer den Paagjældende eller anmelder det for Rector.

Han paaseer, at Underviisningen begynder til rette Tid efter Skolens Uhr, og noterer de Disciple, som komme for sildigt eller aldeles udeblive uden lovligt og skriftlig anmeldt Forsald. Anmeldelser om Disciple's lovlige Forsald afgives til ham, som dernæst henlægger dem i Glasjens Catheder til Underretning for Lærerne.

I Lærernes lovlige Forsald, der af Vedkommende bliver betimeligt at anmelde for ham, sørger han efter Aftale med Rector for at deres Timer læses af de andre Lærere efter en saavidt muligt ligelig Fordeling af denne Byrde.

I Friquartererne overholder han med de øvrige tilstedeværende Læreres Hjælp god Orden ved Disciplenes Nedgang og Dypgang, paaseer at ingen Discipel uden speciel Tilladelse gaaer bort i Friquartererne, sørger for at disse ophøre til rette Tid, bestemmer efter Hensyn til Veirliget og enkelte Disciple's Sundhedstilstand, om det maa tillades dem at tilbringe Friquartererne i Læseværelserne, og paaseer at Disciplene ikke ved faad Bildskab eller en saadan Leg, hvorved de kunde tilføie sig selv og Andre Skade, afstedkomme nogen- somhelst Uorden.

Naar Disciplene ved endt Skoletid forlade Skolen, paaseer han, forsaavidt han er tilstede, at ingen Uorden finder Sted ved heftig Drængsel eller Sammensloffen paa Gangen og Trappen eller udenfor Skolebygningen; en Pligt som i Dvrigt paaligger enhver tilstedeværende Lærer, nærmest for sin Glasjes Vedkommende, hvorfor Læreren altid bør være den sidste som forlader Glasjen.

Han efterseer af og til, at Disciplene ikke lade Bøger og andre Sager blive liggende paa Skolen, og noterer dem, som han træffer at overtræde denne Bestemmelse.

Mindre Uordener i Fri- og Samlingsquartererne paa-taler og afstraffer han selv; de betydeligere anmelder han for Rector. For god Orden i Underviisningstimen er enhver Lærer selv ansvarlig; dog saafremt han skulde erfare en betydelig der stedsfunden Uorden, anmelder han denne for Rector, efterat have foreløbigen undersøgt dens Anledning og Besskaffenhed. I Dvrigt forventes det, at enhver Lærer, under hvem Noget maatte passere, som krævede ufortøvet og alvorlig Undersøgelse, selv strax vil anmeldte Saadant for Rector.

I Rectors Fraværelse træder han, i Henseende til Skolens Disciplin, Foranstaltninger ved Vicariering og Bestemmelse af Disciplenes Andragender for Rector, i dennes Sted, undtagen forsaavidt som Overlærerens specielle Bemyndigelse, i Rectors lovlige Forfald for en længere Tid, herfra skulde gjøre nogen Undtagelse.

Forinden de ordinaire Læremøder ved Maanedens Ende, til hvilke Lærerne i Sang, Tegning og Gymnastik ikke tilkaldes, skaffer han sig af disse Underretning om de af enkelte Disciple muligen i disse Tiner begaaede Disciplinarforseelser og meddeler Forklaring desangaaende i Læremøderne. Naar her Disciplenes Skoleordens- eller Sædelighedscharakter er bestemt ved samtlige Læreres Vota*) og af ham indført i

---

*) Denne, der ved den maanedlige Sammentalling regnes tredobbelt mod hver Glidscharakter i de enkelte Fag, blev før bestemt saaledes, at hver Lærer for hans Uge i Glasjeprotocolen indførte en Charakter for hver Discipels Opsørjel. Ved Maanedens Ende uddroges af alle disse ugentlige Speciecharacterer en Hovedcharacter ved at addere samtlige Characterers Talværdi og dividere med Specialcharacterernes Antal. Men man bemærkede, deels at det

de daglige Glasfeprotocoller, uddrager han af Lærernes daglige Censur i de specielle Fag Maanedscensuren for samtlige Disciple efter de vedtagne Principer, indfører dem i deres Charakterbøger samt i den Maanedscensuren indeholdende Protocol; leverer Rector til Brug ved den maanedlige Befjendtgjørelse om Disciplenes Flid og Sædelighed en Liste over Disciplene i den nye ved Maanedscensuren bestemte Orden, med tilføiede Hovedcharakterer og andre korte Bemærkninger, hvortil han kunde finde Anledning, f. Ex. særdeles Flid, særdeles Uflid, Disciplinarforseelser, etc. — Han besøger ved Duxerne Charakterbøgerne leverede til Disciplene, modtager dem igjen til den fastsatte Tid og noterer de Di-

---

er meget vanskeligt, for ikke at sige umuligt, ved hver Uges Ende at vurdere hver Discipels Opførsel med mathematisk Nøiagtighed og udtrykke sin Dom ved en bestemt Talstørrelse, deels at en flit Discipel, som kunde faae i Sinde at fortrædige en enkelt Lærer, kunde ved denne Leilighed aldeles undgaae Straffen. Thi hvis han i en heel Uge hver Dag opførte sig saa flit, som muligt under en enkelt Lærer, stod det dog ikke i denne Lærers Magt at give ham ringere Charakter end Nul. Men naar han nu var saa klog aldeles ingen Anledning til Anke at give under de andre Lærere, og heller ikke under den samme Lærer i de øvrige tre Uger, og altsaa af disse maatte gives $4 = L.$ præ cæt., saa blev Summen med 6 Lærere i 4 Uger $= 92$, hvilket divideret med 24 var $3\frac{2}{3}$, som ogsaa var et godt L. præ cæt., eftersom det ringeste L. præ cæt. udtrykkes ved $3\frac{1}{2}$. Og dog er der ingen Tvivl paa, at en saadan Discipel snarere fortjente Nul end L. præ cæt. for Opførsel ved Maanedens Ende. Jeg har valgt et Extrem, dog altid indenfor Mulighedernes Grændse, skjøndt jeg skylder Disciplene udtrykkelig at erklære, at Ingen af dem ved et bestemt Factum har foranlediget mig til denne Beregning, i det de tværtimod, enkelte Barnagtigheder fraregnet, altid have glædet os med god Opførsel og sat en Værd i at opføre sig vel. Men da Muligheden dog altid er tilstede, blev det bestemt, at Skoleordenscharaktererne afgjøres ved fælleds Samtale i Lærermødet ved Maanedens Ende uden mathematisk Beregning.

sciple, som forsømme at aflevere dem til rette Tid. Dernæst efterseer han, om de ere tilbørligt paategnede af vedkommende Forældre eller Børgere, og meddeler Rector de Bemærkninger, hvortil Paategningerne muligt kunde give Anledning. Ved samme Leilighed efterseer han ogsaa, om Charakterbøgerne holdes i anstændig Stand af Vedkommende, og anmelder strax for Rector enhver mulig forekommende Radering eller anden Misligholdelse.

Efter afholdte Examina paaligge ham de samme Pligter med Hensyn til Hovedcharakterernes Beregning, Bestemmelsen af Disciplenes Nr., Indførelsen heraf i Charakterbøgerne, etc. Han forfatter efter nærmere Anviisning af Rector en Rapport over Examens Udfald til Brug ved Translocationen efter Hovedexamen og ved Bekjendtgjørelserne om Udfaldet af Qvartalexamina; som og de Rapporter om Examens Udfald, som ere at indsende til Directionen og Stiftsøvrigheden. Ved Examina vaager han over god Orden, Stilhed og Ro; paaseer at de Disciple, som ere examinerede, ikke opholde sig paa Gangen eller i Skolegaarden, naar de have faaet Tilladelse til at gaae hjem, Alt naturligviis forsaavidt han ikke selv som Examinator eller Censor er beskjæftiget andensteds.

Han fører Protocollen ved alle Lærermøder og reenskriver Forhandlingerne forsaavidtsom Affskrift deraf skal indsendes til Directionen eller i andre Henseender er fornøden. Han udarbejder efter Rectors Anviisning alle Lektionstabeller, Examensschemata og deslige, og meddeler dem til vedkommende Glasfer og Lærere.

Han er tilstede, naar Bibliotheket aabnes for Disciplene og paaseer at ingen Uorden der finder Sted.

Overhovedet paaligger det ham, som enhver nidkjær Embedsmand, efter egen Skjønsmændighed at iagttage Alt, hvad der foruden de ommeldte Poster kan bidrage til at fremme Sædelighed og god Orden mellem Disciplene; in specie

søger han efter Evne at skaffe sig Kundskab om Disciplenes Forhold udenfor Skolen, og underretter Rector om hvad han i saa Henseende finder at bemærke: en Pligt der i Dvrigt paaligger samtlige Lærere efter hver's Leilighed, og ved hvis Opfyldelse, naar den udøves med fornøden Conduite, saaledes at ethvert Skin af odiøst Spioneri undgaaes, Disciplenes sande Tarv uberegneligt fremmes.

Underviisningen i Dansk^{*)}.

1ste Klasse B.

I denne Klasse, hvor 4 Timer ugentlig ere henlagte til Underviisning i Dansk, anvendes een Time ugentlig til Læseøvelse, hvormed forbindes Dvelse i at skjelne mellem Substantiver, Adjektiver, Verber, Pronominer. Disciplen holdes til at oplæse det foresatte Stykke høit og tydelig og maa udenad stave de forekommende Ord. Molbechs danske Læsebog bliver hertil brugt. De 3 Timer anvendes deels til Dictat, eller undertiden Forelæsning af en let Fortælling, som de Ældre i Classen da skriftlig maa gjengive; deels til Rettelse af de skriftlige Arbejder, som skeer saaledes, at jeg oplæser Stilen høit og fremhæver de deri forekommende Feil, eller lader Disciplene selv opdage Feilen. De foretagne Rettelser udskrives Disciplen i Manden af sin Stilebog.

---

*) Overbeviist om at det baade maatte være ønskeligt for Forældrene og Andre, som interessere sig for Skolen, at læse en Beretning om vor Underviisningsmethode i de forskjellige Fag, og for Lærerne at faae Leilighed til at yttre sig om denne Gjenstand, har jeg efter det af Dr. Krarup givne Exempel anmodet hver Lærer om for sit Vedkommende at forfatte en saadan Beretning. Det er disse som her aftrykkes usforandrede; at sætte hver Forsatters Navn under hvert enkelt Afsnit var ufornødent, da det allerede i det Foregaaende er forklaret, i hvilke Fag enhver Lærer underviser.

1ste Klasse A.

Ogsaa her anvendes 4 Timer ugentlig til Dansk. Læseøvelse — i Molbechs Læsebog — foretages i een Time ugentlig med lignende Fordringer, som i 1ste Cl. B. dog saaledes, at Disciplene her øves i at kjende samtlige Ordclasser. De skriftlige Øvelser ere her omtrent de samme, som i 1ste Cl. B; dog bruges Fortælling efter Forelæsning, eller efter opgivne Ord, hyppigst, Dictat sjeldnere. Saa ofte Leilighed gives, skeer Rettelsen af de skriftlige Arbejder i denne Klasse ogsaa paa Skolen, og da ialmindelighed paa samme Maade, som i 1ste Cl. B.

2den Klasse B.

De til Underviisning i Dansk bestemte 2 ugentlige Timer anvendes meest til skriftlige Arbejder; dog benyttes af og til den ene Time til Læseøvelse i Forbindelse med Examination i dansk Grammatik. Molbechs Læsebog og Benzjens Grammatik bruges. De skriftlige Øvelser i denne Klasse bestaae deels deri, at Disciplen skriftlig gjengiver et forelæst Stykke, der da er af en noget vanskeligere Beskaffenhed end hvad der i 1ste Cl. A. bliver hertil benyttet; deels deri, at han nedskriver en i Korthed sammentrængt Fortælling, som jeg forelæser, og derpaa udarbejder een eller to Udvidelser af samme*); deels endelig i Dictat til Interpunction. Under de skriftlige Udarbejdelser blive i denne, som i de følgende høiere Classer, Rettelserne i den næst foregaaende Stil forklarede for hver enkelt Discipel.

2den Klasse A.

Ugentlig anvendes her 2 Timer til Dansk omtrent paa samme Maade, som i 2den Cl. B. Til skriftlige Øvelser

---

*) Efter den af V. A. Borgen i „Veiledning til Uffattelse af udarbejdelser i Moderksmaalet“ meddeelte Anviisning.

benyttes deels Fortælling til Udvidelse, deels lette Opgaver af almindeligt Indhold, som Disciplen maa besvare, efterat de vigtigste Momenter ere ham i Korthed betegnede. Undertiden gennemgaaes Opgaven for ham Dagen iforveien med den Fordring, at han da hjemme nedskriver de Tanker, som med Hensyn til det opgivne Emne maatte falde ham ind, og som da, efter at være mig foreviste, den næste Dag blive benyttede ved Udarbeidelsen. Dictat til Interpunction bruges her, ligesom i 2den Cl. B. Benziens Grammatik bruges.

3die Classe.

To ugentlige Timer anvendes her samlede til Udarbeidelse i Modersmaalet. Til Opgave vælges ialmindelighed et enkelt Begreb f. Ex. Taknemmelighed, Flid o. s. v. Disciplen nedskriver da først de Tanker, som Themaet fremkalder hos ham, i den Orden, i hvilken de falde ham ind. De saaledes nedskrevne Bemærkninger benytter han til at danne et ordnet Udkast, hvis enkelte Dele han derpaa videre udvikler*). Udkastet gennemseer jeg, førend der begyndes paa Udviklingen. At fortsætte Arbeidet hjemme, naar Tiden ei har været tilstrækkelig, nægtes ikke. Dansk Grammatik læses ikke i denne Classe, ligesom heller ikke i 4de Classe; i begge Classer meddeles mundtlig Bemærkninger med Hensyn til Orthographien efter den Anledning, Disciplenes Spørgsmaal under Stilens Udarbeidelse give.

4de Classe.

Opgaver til skriftlige danske Udarbeidelser i 4de Cl. have tidligere vexelviis været af religiøs eller historisk Indhold; i den seneste Tid ere Opgaver af almindeligt Indhold hyppigere givne. Fremgangsmaaden med Hensyn til Opgavernes Behandling er lig den, der bruges i 3die Cl. Har den fastsatte

*) Efter Borgens „Beileddning o. s. v.“

Tid — ugentlig 2 samlede Timer — ei været tilstrækkelig, tillades ogsaa her Arbeidets Fortsættelse hjemme, undtagen naar Opgaven er af historisk Indhold.

Underviisningen i Latin.

1ste Classe B.

Da der af Disciplene ved deres Indtrædelse i Skolens nederste Classes nederste Afdeling ei fordres nogen Kundskab i Latin, ere de i Almindelighed aldeles ukyndige i dette Sprog, og der maa følgerigen begyndes med dem Alle forfra. Hvor ønskeligt det er i en Classe kun at have eet Parti, saa er det dog her ikke godt muligt, skjøndt Alle begynde Sproget forfra, paa Grund af den ofte betydelige Forskjel i Vandsmodenhed og Kundskaber, der nødvendigviis maa findes i denne Classe, hvor Disciple kunne optages med saare ringe Forkundskaber. Det viser sig derfor ogsaa snart, at en Deling i 2 Partier nødvendigviis maa finde Sted, hvoraf det nederste Parti i Almindelighed maa forblive 2 Aar i Classen, med mindre fortrinlige Evner eller udmærket Flid eller privat Underviisning sætter Noget af dem istand til i Aarets Løb at kunne følge med det øverste Parti. Der gives Disciplene i denne Classe ugentlig 6 Timers Underviisning i latinsk Læsebog og Grammatik og 3 Timers Underviisning i latinsk Stiil. De første Maaneder af Aaret anvendes til at indøve de for denne Classes Disciple nødvendige Stykker af Vadens latinske Grammatik om Deklinationerne, Kjøen og Adjectiverne. For rigtigt at indøve dem heri benyttes nogle af de første Stykker af Borgens latinske Læsebog, hvis 1ste Afsnit dog ei læses heelt. Naar Verbum „Sum“ er lært i Grammatiken, læses de tilsvarende Stykker i Læsebogen (Pag. 27. 30. 31.) og Begreberne Subjekt og Prædikat meddeles da tilligemed. Dernæst læres de 4 Conjugationer, og efterhaanden, naar enhver af dem er lært, medtages de tilsvarende Stykker i

Læsebogen (Pag. 29. 30.) Derefter begyndes paa 3die Afsnit i Læsebogen, hvor Disciplene tillige lære at kjende Object samt gjøre Bekjendskab med de uregelmæssige Verba, der indøves efterhaanden. Derefter fortsættes uafbrudt med Læsebogen og i Grammatiken læres de Regler, som Stykkerne i Læsebogen behandle. En Lectie i Læsebogen gennemgaaes saa hyppigt og nøiagtigt, at Disciplene ved Opmærksomhed næsten kunne lære den i Timen, saa at de ei behøve nogen særskilt Hjælp hjemme. Naar nemlig Læreren flere Gange har gennemgaaet Lectien, lader han Disciplene hver for sig gjentage et Stykke. deraf for baade at overbevise sig om de have forstaaet, hvad der er bleven dem sagt, og for bedre at befæste dem deri. Deres Opmærksomhed fængsles ogsaa derved mere, naar man gennemgaaer, i det de vide, at de selv siden skulle aflægge Regnskab for, hvad der er bleven dem sagt. Ved den daglige Overhørelse i Lectien søger man at høre saa Mange, som Tiden vil tillade, om muligt dem Alle, hvilket i Almindelighed er Tilfældet. Dette gjælder ei blot i dette Fag, men og i de andre og bidrager Meget til at anspore deres Hjemmeslid, i det de vide, at de ville blive examinerede. Under Examinationen maa Enhver paa Partiet høre efter og ved hyppige Spørgsmaal til de Andre, naar den, der examineres, undlader at give rigtigt Svar, eller naar man seer Nogen uopmærksom, søger man at fængsle deres Opmærksomhed. Medens det ene Parti examineres er det det andet Parti tilladt at læse enten paa den til Timen henhørende Lectie eller paa hvilken som helst anden, ja det tillades dem ei blot at forene sig 2 og 2 for at examinere hverandre, men jeg søger endog fra Begyndelsen af at opmuntre dem dertil, da jeg har mærket den gavnlige Indflydelse deraf; jeg stræber da altid at indrette det saaledes, at ikke 2 maadelige Disciple sættes sammen, men en god med en mindre god, for at denne kan have Gavn af hiin, og denne Sidste atter

kan befæstes mere i det allerede Lærte. Det, der læses, saavel af Læsebogen som af Grammatiken, repeteres hyppigt for at skaffe Disciplene Grundighed og Sikkerhed deri. — Til den latinske Stiil benyttes de Stykker, som findes i Borgens latinske Læsebog; dog indskrænker man sig ei til de givne Sætninger, men søger saa meget muligt at variere dem. I Begyndelsen tages Alt kun mundtligt, da Mange af Disciplene ved deres Indtrædelse i Classen have Nød med at skrive danske, end sige latinske Bogstaver. Naar et Stykke skal oversættes fra Dansk til Latin, lader jeg altid Disciplene selv mundtlig prøve derpaa saa godt som det staaer i deres Magt, søger at lede dem, spørger de Andre og hjælper til, naar det gjøres behov; naar en Discipel nu har oversat et Punctum paa Latin, maa han selv gjentage det flere Gange, indtil han næsten har lært det udenad; en Anden maa nu gjentage det samme Punctum og derefter tage det Næste, og saaledes fortsættes, indtil de have faaet et passende Stykke for. Dette maa nu kunnes godt den følgende Examinationsstunde, og for at dette kan skee tillades det dem, naar hele Stykket er gennemgaaet for dem da strax derefter at nedskrive det, der er gennemgaaet. Medens Stykket gennemgaaes maa derimod Intet nedskrives.

1ste Klasse A.

Af de 9 Latintimer om Ugen benyttes 2 til Grammatik, af hvilken Disciplene lectieviis lære det Vigtigste af Formlæren. Da Fortegnelsen over de ureglerette Verber ikke læres, bliver der Tid til at repeterer det Lærte, tildeels flere Gange. — Af de øvrige 7 ugentlige Timer anvendes 3 til Stiil. Borgens Exempelsamling benyttes; deraf skrives, efterat den foranstaaende Regel er forklaret og ophyst med nogle af de følgende Exempler, i hver af de 2 Timer 10 à 12 Linier; Gloser og Constructioner, som de ei kjende, faae de, efter

Forespørgsel, Besked om af mig. De Stile, som blive færdige før Timens Udløb, rettes strax; Feilene understreges, og den vedkommende Discipel, som imidlertid bliver kaldt op ved Cathedret, underrettes om, hvori Feilen bestaaer; de øvrige Stile rettes i den næste Latintime, naar der bliver nogen Tid tilovers, eller hjemme. Flere Regler med de tilhørende Exempler overspringes som altfor svære eller unødvendige for denne Glasfes Standpunkt. I den 3die Stiletid overføres mundtlig hvad der er skrevet i de 2 eller flere foregaaende Timer; Disciplene examineres hver for sig, og da de samme Exempler saaledes gjentages flere Gange, fordres der Mere af dem, der høres sidst, hvorved de nødes til Opmærksomhed. — De øvrige 4 Timer anvendes til at læse Latin i Borgens Læsebog og derpaa i Cornelius. I Begyndelsen af Timen gennemgaaes hvad Disciplene skulle have for til næste Gang; jeg gjør dette først, da jeg ei forud kan vide, hvor lang Tid der dertil vil medgaae, og altsaa ved at examinere først let kunde blive hindret i at gennemgaae; Examinationen derimod kan bedre udstrækkes eller indskrænkes efter Tiden, saa at sædvanlig Alle (hidtil ikke mere end 12) blive examinerede hver Dag. At Disciplenes Opmærksomhed, medens jeg gennemgaaer, kunde adspredes ved Tanken om den forestaaende Examination, er en tom Indvending; thi naar man gennemgik i Slutning af Timen, maatte den jo ligesaa meget adspredes ved Tanken om Examinationen i næste Time. Examinationen foretages med hver især, som i mundtlig Stil. Examinanden læser først Stykket tydeligt op, oversætter det derpaa, og spørges om den grammatiske Sammenhæng og Ordnes Former; men da Lectien sædvanlig kun udgjør 8 à 12 Linier, maa den gjenneexamineres 3 à 4 Gange, hvorfor der da af dem, der høres sidst, fordres større Nøiagtighed, og et og andet nyt Spørgsmaal tilføies om Ord's Analyse, som ved den tidligere Examination ei har

været omtalt. Det Læste repeteres til hver Dvartalskeramen, og Altsammen igien til Heelaarskeramen. I Aar er læst Borgens Læsebog Pag. 76 — 107 og Cornelius Nepos's Miltiades samt de 3 første Capp. af Themistocles.

2den Klasse B.

De 9 ugentlige Latintimer benyttes i denne Klasse ganske paa samme Maade som i 1ste A. I Grammatik læres næsten Alt af Formlæren. I Stil skrives alle Exempler af Borgens Stiløvelser. Jeg maa herved bemærke, at ialmindelighed erindre Disciplene efter Aarets Omlob saa Lidet af det, de have skrevet allerede i 1ste A. at det er dem næsten ligesaa nyt som det Forbigaaede. I Latin læses blot Cornelius; den daglige Lectie er 16 à 20 Linier, og ved at gjennemgaae og examinere følger jeg samme Methode, som i 1ste A. I Aar er af Cornelius læst Alcibiades — Eumenes incl. (12 vitæ.)

2den Klasse A.

De Disciple, der optages i denne Klasse, have ialmindelighed flere Gange gjennemgaaet Formlæren og leilighedsviis lært en Deel syntactiske Regler. Den grammatikalske Underviisning i denne Klasse gaaer da især ud paa, foruden at vedligeholde det Lærte, at bibringe Disciplene det Vigtigste af Syntaxen. Derfor holdes de ogsaa strengt til med største Nøiagtighed at forklare deres Autor (her læses ialmindelighed et Par Bøger af Cæsars Gallerkrig), saaledes at der ikke alene tages Hensyn til de enkelte Ord's Forhold og Form, men ogsaa til Sætningernes Forbindelse og Afhængighed. Naar jeg sætter en ny Lectie for, lader jeg Disciplene selv efter min Veiledning gjøre Rede for Alt, hvad de efter deres Kræfter kunne overkomme. Dste lære de et Par allerede læste Capitler udenad, hvormed de da maa manøvrere paa forskjellige Maader. Hver Uge skrives 3 latinske Stile, af-

verlende efter Borgens Stiiløvelser, 1ste Samling, og af Ingerslevs Materialier. Stilene skrives paa Skolen, gennemsees og bedømmes hjemme af mig (hvorved de forskjellige Feil markeres paa forskjellig Maade) og gennemgaaes derpaa næste Time, saaledes at alle de begaaede Feil behandles. Den rettede Stiil læres udenad.

3die Classe.

I denne Classe, der er toaarig, fortsættes den grammatiske Underviisning saaledes, at det forhen læste repeteres og Resten af Syntaxen meddeles under Læsningen af Autores (her læses ialmindelighed nogle af Ciceros Taler, Cato Major og Lælius, nogle Bøger af Livius's romerske Historie og af Dvids Metamorphoses). Formedelt Disciplenes større Modenhed og Udvikling kan man naturligviis gaae noget raskere frem i denne Classe*), uden i mindste Maade at opgive de strænge Fordringer til den nøiagtige og grundige Læsning. Ved at sætte en ny Lectie for bruger jeg i Slutningen af Skoleaaret samme Fremgangsmaade, som i 2den Classe A. Saalænge vi læse Cato Major og Lælius, læres hver Dag et Stykke deraf udenad. Til latinsk Stiil benyttes 3 Timer om Ugen, hvoraf den ene anvendes til Extemporalstiil efter Ingerslevs Materialier og Zumpt's Opgaver ved Olfen; de andre Stile skrive Disciplene hjemme. Efterat jeg hjemme har gennemseet og bedømt Stilene, (der ogsaa afleveres i mit Hjem for at forebygge Fristelsen for Disciplene til at conferere), gennemgaaer jeg dem den følgende Time, hvortil medgaaer det Dvrige af Timen, naar jeg først har dicteret Dansken til en ny Stiil. Den rettede Stiil læres udenad.

---

*) I Nav er læst Cato Major, de catilinæriske Taler, 29de Bog af Livius og 11te og 12te Bog af Metamorphoses.

4de Classe.

I de lavere Classer maa ifølge Sagens Natur Læsningen af de latinske Forfattere altid være statarisk. I 4de Classe skeer uformærkt Overgangen til den cursoriske Læsning, idet man deels, eftersom Aaret rykker frem, forstørre de daglige Pensa, deels lidt efter lidt indskrænker de Dplysninger, som under Gjennemgangen meddeles Disciplene, deels enten samtidigt hermed eller ved Slutningen af Aaret lader dem forsøge deres Kræfter paa en eller anden, mest lettere, Forfatter, som blot bliver gennemgaaet examinando, ved hvilken Leilighed det dog, som billigt, ingeniunde er dem formeent at bruge trykte Oversættelser og andre passende Hjælpemidler under deres Forberedelse hjemme. Thi de muligen skadelige Følger af trykte Oversættelser komme ikke af deres Brug men af deres Misbrug, og den er det ikke vanskeligt at hindre eller i det Mindste at opdage ved en forstandig Examination. I Almindelighed begynder jeg med et Stykke af en vanskeligere Forfatter, i Aar 3die og 4de Bog af Cic. de Fin., som jeg, for at anføre Disciplene til en rigtig Behandling af de gamle Forfattere, gennemgaaer meget statarisk. Meest dvæler jeg her ved det Grammatikalske og Lexikalske, især hvad Synonymiken angaaer, men meddeler tillige enhver fornøden Dplysning af Historien, især Philosophiens Historie, af Mythologi, af Antiquiteter og af Philologiens øvrige Hjælpevidenskaber. Derefter tager jeg fat paa et lettere Stykke, i Aar Cato Major, som jeg ogsaa gennemgaaer for Disciplene, men hurtigere, idet jeg deels refererer mig til forhen meddelte grammatikalske og lexikalske Dplysninger, deels venter at de ere istand til at forstaae korte Antydninger og ved egne Kræfter at supplere adskillige Dplysninger, som forsætlig forbigaaes under Gjennemgangen. Herefter skeer Overgangen til at læse et Par Stykker paa egen Haand, i Aar de catilinariuske Taler og Taler for Milo.

Ved Læsningen af Digterne, i Aar Horatses Ode og de 3 sidste Bøger af Æneiden, meddeles det Fornødne af Metriken; og ligesom jeg ved Læsningen af Prosaisterne seer meget paa en rigtig Accentuation, saaledes kræver jeg ved Digtenes Læsning Færdighed i correct og smagfuld Scansion af Versene. Hverken ved Digtenes eller Prosaisternes Dplæsning taales en tankeløs Ramsen, der intet Hensyn tager til Meningen, eller en Stammen og Hakken, der altid, hvor Disciplen ikke lider af en organisk Feil, tyder hen paa en mangelfuld Forberedelse. De samme Fordringer, som man gjør ved Dplæsningen af et Stykke i Modersmaalet, for at kalde den correct, smuk og smagfuld, gjør jeg ogsaa her. Heller ikke ved Oversættelsen taales nogen Stammen og Hakken, nogen Indskydelse af de mange uarticulerede Lyde, hvormed Disciple saa gjerne ville følge deres Mangel paa Forberedelse: dersom jeg skal kalde en mundtlig Oversættelse af et Stykke af en latinisk eller græsk Forfatter god, kræver jeg at den gives mig med en saadan Færdighed, at det lyder som om det var en god skjønt langsom Dplæsning af en trykt dansk Bog. Under Examinationen maa Disciplen ikke betænke sig; det skal han have gjort i Forveien, saa at han nu ikke behøver at stamme og famle og lede om Udtryk, eller at forandre og rette hvad han har sagt. Utydelig og qvalt Udtale, hvortil vi Danske desværre ere saa tilbøielige, idet man altfor ofte i den huuslige Opdragelse hverken anvender tilbørlig Omhu eller sætter tilbørlig Priis paa at tale godt, taales ligesaalidt som Svar i halve Sætninger eller Nogetsomhelst, der tyder paa Ubehjælpelighed eller Uklarhed. Og at uklar og forvirret Tale, saavel hvad enkelte Ord og Bogstaver, som hvad Sætningernes Form angaaer, har sin Hovedgrund i uklar Tænkning og ved en let forklarlig Berøvelsning vedligeholder og besfordrer Uklarhed i Tænkning, derom kan der kun være een Mening. Naar en Discipel tillader sig

nogen saadan Skjodesløshed i Tale, maa han gjentage det afjaskede Ord eller den afjaskede Sætning, i de lavere Classer stundom flere Gange, indtil han har rettet sin Feil. For at befordre tydelig og klar Udtale tilholdes Disciplene at tale med høi Stemme, dog uden unaturlig Anstrængelse, og at reise sig under Examinationen, hvilket ogsaa maa ansees for rigtigt i dietetisk og pædagogisk Henseende. I det jeg kræver en flydende Oversættelse, er jeg paa den anden Side, især i de lavere Classer, ikke meget nøieregnende med at kræve et smukt og classisk dansk Udtryk den første Gang Stedet oversættes: om Udtrykket endog er noget tvungent, lader jeg det passere, hvis det blot er rigtigt og viser at Examinanden fuldkommen forstaaer Originalen; men han opfordres da til at give Stedet igjen i en friere Oversættelse, hvorved Modersmaalet kan fæe sin Ret.

I adskillige tydske Skoler er indført den Skik, at et Par Dage om Maaneden i Sammenhæng gives Disciplene fri til Privatlecture af latinske og græske Forfattere. Med denne efter min Overbeviisning særdeles gavnlige Indretning er i Kar gjort en lille Begyndelse i 4de Klasse, som paa denne Maade ved egen Hjælp har læst 29de og 30te Bog af Livius og de 4 første Bøger af Odysseen. I de tydske Skoler, hvor denne Skik hersker, er saavidt jeg veed Valget af Forfatterne overladt til Disciplene selv, men denne deres Privatflid controlleres paa forskjellige Maader af Lærerne. Jeg har for det Første anseet det for rigtigere at lade Alle læse det Samme, skjøndt jeg erkjender, at der kan anføres vægtige Grunde for det Modsatte. For den nødvendige Controls Skyld har jeg examineret dem i disse Pensæ ligesom i et sædvanligt Dagspensum. Ved Skoleaarets Ende repeteres Alt, hvad der er læst i Aarets Løb; ogsaa medtages Udskilligt fra det foregaaende Skoleaar. For at de sidst fra 3die Klasse opflottede Disciple kunne ved denne Repetition

følge med de Ældre i Glasfen, pleier man gjerne hvert Aar af Ciceros Taler og Livius, og i Græsk af Homer og Herodot at læse de samme Penssa i 3die Klasse som i 4de.

Bojesens Haandbog i de romerske Antiquiteter gjennemgaaes hvert andet Aar; den blev gjennemgaaet ifjor, og har altsaa ikke havt særegne Timer i dette Skoleaar, men det forudsattes at Disciplene, hvor de læste Forfattere gave Anledning dertil, have søgt i den de fornødne Dplysninger, og at de Ældre saaledes have vedligeholdt og opfrisket den erhvervede Kundskab.

3 Timer ugentligt anvendes til den latinske Stil. Stilene udarbeides hjemme og rettes derefter hjemme af mig saaledes, at jeg i een af dem ikke alene indfører udførligt alle de fornødne Rettelser, men ogsaa ofte, hvor det brugte Udtryk i og for sig selv var rigtigt, tilføier andre bedre eller ligesaa rigtige Udtryk. I de andre markerer jeg blot Feilene og gjennemgaaer derefter Stilen mundtligt saaledes, at jeg efter Anviisning af den udførligt rettede Stilebog i et sammenhængende Foredrag ikke alene meddeler de Dplysninger, som de af En og Anden begaaede Feil gjøre absolut nødvendige, men ogsaa saadanne Bemærkninger, især af den høiere Grammatik, hvortil Stilen directe eller indirecte giver Anledning. Hovedpunkterne af dette Foredrag, der pleier at optage det Meste af Timen, notere Disciplene i Manden af deres Stilebog; den resterende Tid anvendes til løselig at gjennemgaae de øvrige Stile, om jeg maaskee skulde have forbigaaet at omtale en eller anden markeret men ikke videre rettet Feil i dem. Dette Foredrag over Stilen træder istedetfor et Foredrag over den latinske Grammatik, der ellers som Slutstenen paa det Hele ret vilde være paa sin Plads i øverste Klasse, dersom Badens Grammatik, der hidtil har været brugt her i Skolen, ikke stod saa uendelig langt under de Fordringer, som man nu bør og kan gjøre

til en Skolebog, der skal bruges i en lærd Skoles øverste Klasse. Forhaabentlig vil Prof. Madvig snart afhjælpe dette saa længe og saa dybt følte Savn.

Det paasees ved de latinske Stile ligesom ved alle skriftlige Arbejder, at Skriften er reen og tydelig, uden Nettelser.

Underviisningen i Græsk.

Naar Disciplene i 2den Klasse B, hvor denne Underviisning begynder, have lært de græske Bogstaver at kjende, og i et Par Timer ere øvede i at læse, lære de det Vigtigste af Formlæren efter Langes Grammatik, og øves da især i at declinere og conjugere. Naar de ere færdige med τὸ πρῶτον, begynde de paa Langes græske Materialier, hvoraf der i denne Klasse i Almindelighed læses til blandede Exempler. Under Læsningen heraf holdes Disciplene til, nøiagtigen at gjøre Rede for hvert enkelt Ord; paa denne Maade faae de Størstedelen af de grammatikalske Regler med, som de tidligere sprang over. Desuden have de hveranden Dag en Lectie i Grammatiken at lære, og hver tredje eller fjerde Dag have de foruden en ny Lectie i Læsebogen de sidste to, tre Dages Lectier med, hvorved de baade opnaae større Sikkerhed i det Lærte og tidligen vænne sig til at gjøre Rede for et større Pensum.

Naar Disciplene ved Opfløtningen i 2den Klasse A have gennemgaaet det Meste af Formlæren og erhvervet sig Sikkerhed i Anvendelsen af dens Regler ved at læse en Deel af Langes græske Læsebog, skeer her Overgangen til Homers Odyssee, af hvilken der i Aar er læst de 3 sidste Bøger. Det daglige Pensum heri er meget kort; i Almindelighed 3 à 4 Vers i Begyndelsen af Aaret, og i Slutningen sjældent over 10. Hvert Ord analyseres saavel docendo som examinando. Scansion af Hexametre indøves practisk; den meste

Opmærksomhed anvendes paa at indprænte de episke Former, og ved Siden deraf at vedligeholde og befæste Bekjendtskabet med den sædvanlige Dialects Formlære.

I 3die Classe, hvor der i Almindelighed læses 4 à 6 Bøger af Odysseen (i Aar dog kun de 3 sidste) har Underviisningen for en Deel samme Formaal som i 2den Classe A, men Disciplenes større Modenhed tillader her større Pensa og gjør det muligt ved Gjennemgangen at forudsætte Meget som bekjendt, eller i al Fald at overlade det til dem selv at søge den fornødne Oplysning i Lexicon og Grammatik. Ogsaa anvendes her mere Opmærksomhed paa Etymologien, end i den lavere Classe. Formlæren gjennemgaaes baade i 2den Classe A og i 3die Classe udførligt i særegne Pensa, og de nødvendigeste syntactiske Regler meddeles mundtligt. I den sidste Halvdeel af Skoleaaret skeer i 3die Classe Overgangen til Herodot, hvoraf i Aar er læst 3die og 4de Bog, ved hvilken Leilighed især gjøres opmærksom paa den ioniske med den episke saa nær beslægtede Dialects Særegenheder. Her nærmer Læsningen sig allerede noget til den cursoriske, i det jeg vel gjennemgaaer ethvert Pensum, men korteligen, og foresætter langt større Pensa end før.

I 4de Classe, hvor der i Aar er læst Odysseens 4 første Bøger, Herodots 3die og 4de Bog, Platos Apologi og Crito samt til Slutning Aristophanes's Skyer, følges i det Væsentlige de samme Grundsætninger, som ved den latinske Underviisning i samme Classe. Blot bliver af det lexikalske Etymologien mere fremtrædende og Synonymiken træder mere i Baggrunden. Af Grammatiken fremhæves den særegne attiske Sprogbrug; stundom repeteres Formlæren i særegne Pensa, hvilket dog ikke har været Tilfældet i Aar. Sammenligning mellem det græske og latinske Sprogs Egenheder, som allerede begyndtes i 3die Classe, anstilles her ved given Leilighed, som overhovedet det Standpunkt, hvorpaa

Disciplene i denne Klasse befinde sig, tilstæder en mere rationel Behandling af Sproget, end i de lavere Klasser. Særegne Dvælsler i græsk Stil, hvis Nytte jeg i Dvrigt ikke mis kjender, foretages ikke i denne Skole.

Underviisningen i Hebraisk.

I Henseende til Underviisningen i Hebraisk blev ved dette Skoleaars Begyndelse gjort den Forandring, at dette Fag blot læres i øverste Klasse, men hvert af Klassens to Partier havde særskilte Underviisningstimer, hvert to Timer egentlig. For at dog de Disciple i 3die Klasse, som i forrige Skoleaar lærte Hebraisk, ikke ved i dette at være udelukkede fra denne Underviisning, skulde glemme det engang lærte, bestemtes der, at Underviisning skulde meddeles disse 1 Time egentlig; og jeg anseer det for mit Bedkommende for meget ønskeligt, at det fremdeles maatte vedblive saaledes, at Begyndelsesgrundene af Grammatikken og de første Capitler af Genesis gjennemgaaes med de Disciple i 3die Classes ældre Afdeling, der ville lære Hebraisk, 1 Time om Ugen*). Med det ældre Parti i 4de Klasse har jeg gjennemgaaet hele Genesis, med det yngre Cap. 11—27 incl.; med de 3 ældre Disciple i 3die Klasse, der have bestemt sig til at lære Hebraisk, Cap. 1—6 incl. For dem alle gjennemgaaes i hver Time Oversættelsen af det for den næste forefattede Pensum; for de ældre Disciple analyseres de vanskeligere Former, for Begynderne hvert nyt forekommende Ord med stadig Henviisning til Grammatikkens Regler. Denne gjennemgaaes ogsaa i Sammenhæng med alle 3 Partier efter Lindbergs „Hovedreglerne af den hebraiske Grammatik tilligemed Conjugations- og Declinationstabeller“.

*) Grundene for den paatænkte modsatte Foranstaltning har jeg udviklet i forrige Aars Skoleefterretninger.

Underviisningen i Fransk.

I 1ste Glasſe B læſes to Timer ugentlig Borrings Manuel; Lectien gjennemgaaes for dem flere Gange, deels Ord for Ord, deels Punctum for Punctum, og gjentages paa ſamme Maade af Disciplene naar Lectien er gjennemgaaet. Ved Examinationen den følgende Time bliver der i Begyndelsen af Aaret gaaet frem paa ſamme Maade, ſaa at Disciplen, naar et Punctum er oplæst, først maa tage hvert Ord for ſig, og derpaa hele Punctummet under Cet. Det Første bortfalder, naar de ere-komne noget videre. De Dygtige lære tillige et Stykke af Lectien udenad til hver Gang. Ved Dplæsningen paafaaes en nøiagtig og tydelig Udtale. Disciplen maa, naar denne mangler, gjentage Dplæsningen flere Gange.

I 1ste Glasſe A bruges ligesom i 1ste B Borrings Manuel, ſom i Almindelighed læses ud her, da de Dpflottede begynde hvor de ſlap i foregaaende Glasſe. Saavidt Tiden tillader, examineres hver Discipel udenad i det Stykke, ſom han har overſat, hvilket dog ſjeldent kan ſkee undtagen ved Repetitionen, da den nøiagtige Gjennemgang medtager en ſtor Deel af Timen.

I 2den Glasſe A fortsættes Underviisningen ſom i foregaaende Glasſe, med Undtagelse af at man nu begynder paa Borrings Læſebog for Mellemclaffer, der fortsættes og læses ud i 2den Glasſe A. Her læres desuden det Vigtigſte af Grammatiken (eſter Boring) og for Fremtiden ville Ingerslevs Materialier blive anvendte.

I 3die Glasſe bliver af de 3 ugentlige Timer i Almindelighed den ene udelukkende anvendt til Grammatik og dennes Indøvelse ved ſmaa lette Exempler, ſom overſættes fra Danſk paa Franſk, hvortil i den ſidſte Halvdeel af Skoleaaret navnlig er benyttet Ingerslevs Materialier. I de to andre Timer overſætter jeg først det Stykke (2 à 3

Sider), de skulle have for til næste Gang, dernæst examinerer jeg dem hver for sig paa samme Maade, som jeg bruger i Latin. De holdes til at læse saa tydeligt og nøiagtigt som muligt, og til at oversætte sammenhængende og flydende paa Dansk. Det Læste repeteres til Dvartals- og Hoved-examina. 3 Aar er læst Borrings Etudes littéraires, partie en prose, 3die Udgave, Pag. 1—109.

I 4de Glasje bruges af de 3 ugentlige Timer den ene til Grammatik, især Syntaxen, og mundtlig Stil efter Borrings franske Stiløvelser. I de to øvrige Timer læses paa samme Maade som i 3die Glasje, dog oversættes Lectien (4 Sider) af mig friere og hurtigere. 3 Aar er læst Borrings Etudes littéraires, partie en prose, Pag. 1—153; partie en vers, Pag. 1—40.

Underviisningen i Tydsk.

I 1ste Glasje B indtræde Disciplene i Almindelighed uden at have lært Tydsk før. Der anvendes derfor først en Tid alene til at øve dem i Dplæsning, hvormed dog snart forenes Oversættelse af de lette Exempler, der findes i Begyndelsen af Riises mindre Læsebog. Hver Lectie gennemgaaes to Gange, første Gang saaledes at hvert Ord oversættes for sig, dog i dansk Construction. Saavidt Tiden tillader det, examineres hver Discipel udenad i det Stykke, han har oversat, i det han gjentager paa Tydsk den danske Oversættelse.

Fremgangsmaaden i 1ste Glasje A er den samme, som i foregaaende, med den Forskjel at den ordrette Oversættelse bortfalder. Desuden bruges her Riises større Læsebog, der sædvanlig gennemlæses i 2 Aar.

I 2den Glasje B undervises kun 2 Timer ugentlig i Tydsk og begynder paa Sjorts Læsebog. For Øvrigt er Fremgangsmaaden den samme, som i de to foregaaende Glæsfer. I 2den

Classe A fortsætter Læsningen i Sjorts Læsebog, hvor foregaaende Classe endte, og læser det Vigtigste af Grammatiken. I 3die Classe finder blot den Forskjel Sted i Underviisningen, at der ingen Gjennemgang finder Sted og at Grammatiken læses fuldstændig.

I 4de Classe anvendes for det Meste den ene af de to ugentlige Timer paa Grammatik og mundtlig Stil efter Grønbergs tydske Stiløvelser. I den anden Time læses i Sjorts tydske Læsebog, hvor det foresatte Pensum, 3 à 4 Sider, kun i meget sjeldne Tilfælde gennemgaaes for Disciplene; Examinationen skeer paa samme Maade, som jeg ellers bruger. I 4de Classe repeteres hverken Tydsk eller Fransk. I Aar er læst Sjorts Læsebog, 1ste Udgave, Pag. 26—91, Pag. 181—221 og Pag. 549—578.

Underviisningen i Religion.

I 1ste Classe B meddeles ugentlig 1 Time Underviisning i Valles Lærebog og 1 Time i Herslebs Bibelhistorie. I denne sidste læses i Almindelighed kun det gamle Testamente, men naar Tiden vil flaae til, ogsaa Noget af det nye. Naar en Discipel har fortalt en Begivenhed af Bibelhistorien, søger jeg altid tillige at lade ham angive de vigtigste moralske eller religiøse Lærdomme, der kunne udledes af denne Begivenhed, deels for at uddanne hans Forstand, deels for at faae Veilighed til at vække og nære religiøse Følelser. Lærebogen bliver hver Gang nøiagtigt gennemgaaet; og for at Disciplene bedre kunne erindre sig, hvad der saaledes meddeles dem, gennemgaaer jeg aldrig Lærebogen førend Dagen for de skulle examineres deri, da de ellers i Ugens Løb vilde have forglemt hvad der er dem sagt; ved nu atter Dagen efter ved Examination at faae det Samme omhyggeligt gennemgaaet, befæstes de bedre deri. Skriftstederne fordres ordret og maae derpaa forklares; men hvad de enkelte

Paragræpher angaaer, da anseer jeg det ei for nødvendigt, at de ordret kunne gjengive Bogens Ord, men ønsker snarere at faae det samme Indhold med deres egne Ord, da jeg derved seer, at de rigtigt have forstaaet det.

I 1ste Klasse A bruges to Timer om Ugen til Religion, den ene til Lærebog, den anden til Bibelhistorie. Man benytter, ligesom i 1ste Klasse B, Balles Lærebog og Herslebs lille Bibelhistorie.

Lærebogen gennemgaaes altid i Forveien for Disciplene; ved Examinationen fordres Skriftstederne i Lærebogen og Talerne i Bibelhistorien lært ordret, for det Dvrige maae Disciplene gjøre Rede med deres egne Ord; men da ikke alle Disciple i denne Klasse ere i Besiddelse af saamegen aandelig Bevægelighed og saa megen Ordrigdom, som udfordres til med egne Ord at kunne fremsætte de i Bogen indeholdte Lærdomme, tilstedes det disse i det Hele taget at bruge Bogens Ord, dog maae de alligevel under Examinationen godtgjøre, at de have forstaaet det Læste. Saavel ved Gjennemgangen som ved Examinationen søger jeg, saavidt det staaer i min Magt, at virke paa de Unges Forstand og Hjerte for derved hos dem at berede en aaben og velvillig Udgang for Religionens Sandheder, saa at de ikke betragte disse som noget Fremmedt, dem paanødt, men som en kjær og hellig Eiendom.

I 2den Klasse B og A anvendes een Time ugentlig til Religion, een til Bibelhistorie. Balles Lærebog og Herslebs større Bibelhistorie bruges. Under Gjennemgaaelsen af Lærebogen blive ved enkelte §§ de væsentligste Punkter i den mundtlige Udvikling nedskrevne af Disciplene, hvis Bøger til den Ende ere gennemtrukne med Skrivpapir. Ved Examinationen forlanges Skriftsteder og Hovedmomenter ordret gjengivne.

I 3die Glasſe bruges af de til Religions-Underviisningen bestemte 2 Timer ugentlig een til Religion, een til Bibelhistorie. I denne Glasſe begyndes paa Fogtmanns Lærebog. Til nogle §§ ere korte Noter meddeelte, ligesom paa den anden Side nogle Enkeltheder i Bogen og adskillige af de citerede Skriftsteder overspringes. Ved Examinationen sees paa, at Definitioner og Bibelsteder ordret gjengives, samt at alle Momenter nøie erindres. De Steder i Herslebs større Bibelhistorie, som behøve Forklaring, og navnlig Fremstillingen af Jesu Taler, blive gjennemgaaede, førend de gives til Lectie.

Til Religionsunderviisningen anvendes i 4de Glasſe een Time ugentlig, til Bibelhistorie og det nye Testamente tilsammen een Time. Hvad ovenfor er bemærket om Religionsunderviisningen i 3die Glasſe gjælder ogsaa med Hensyn til 4de Glasſe. I det nye Testamente læses for Tiden Matthæi Evangelium og Jacobs Brev, begge med korte Noter, hvor Indholdet kræver det.

Underviisningen i Mathematik.

Naar en ny Lærer ankommer til en Skole, er det saa naturligt, at han ikke strax kan gaae lige ind i sin Formands Methode, om denne endog har været særdeles god og er bleven anvendt med Held, men at han enten forandrer eller ganske forlader hiins Fremgangsmaade, efter som denne falder ham mindre beqvem eller ubeqvem; thi for at virke frit og kraftigt som Skolemand, er det vistnok bedre at følge egen Methode, end at føle sig piint og trykket af en fremmed og uvant, selv om denne skulde anses for bedre. Heldigen for mig erholdt jeg derfor ved min Ansættelse som Lærer ved Skolen i October 1840 saamegen Frihed, som jeg i den Henseende kunde ønske, idet et Underviisningsfag, Mathematiken, blev mig til Deel igjennem alle Skolens Glasſer.

Det beroede altsaa for største Delen paa mig alene at bestemme, deels hvorledes det, der skulde læres, eller Stoffet skulde fordeles igjennem de enkelte Classer, deels hvorledes dette selv i hver Klasse skulde læres — i dobbelt Betydning af disco og docco. — Som de eneste Srancker for min frie Virksomhed kunde altsaa kun de for Haanden værende Forhold og Omstændigheder betragtes, som gjorde, at jeg ei strax turde indrette og ordne Alt, saaledes som jeg ønskede det; og da disse Srancker kun succesfult kunne bortfjernes, bliver det en Selvfølge, at Underviisningen i Mathematik først efter nogen Tids Forløb i det Væsentlige vil blive i Overensstemmelse med min Plan. At der i Fremtiden stundom vil blive Et og Andet derved at forandre, eftersom jeg selv erholder større Indsigt i og bedre Greb paa at undervise, er jo ganske i sin Orden; — her skal kun fremstilles, hvorledes Underviisningen har været indrettet i dette Aar.

De Lærebøger, som bruges, ere Moorbergs Regnebog, Ursins Mathematik og Gallekens Arithmetik; 4 Timer ugentligen ere tildeelte dette Fag i 1ste Klasse B og 1ste A, 2den B og 2den A, 3 Timer i 3die og 4de Klasse.

De Disciple, som komme ind i Skolen i 1ste Klasse B, kende som oftest de 4 Regningsarter med ubenævnte Tal, undertiden mere, undertiden mindre. I denne og den næste Klasse, 1ste Klasse A, anvendes de 4 Timer om Ugen alene til Regning, da det her blot kommer an paa at skaffe Disciplene den practiske Færdighed heri. Til den Ende regnes paa de smaae Tavler deels efter Regnebogen, hvori Facit ikke er angivet under de enkelte Stykker; naar derfor en Discipel har regnet sin Tavle fuld, maa han vise mig den, og der sees da mere paa de regnede Stykkers Rigtighed, end paa deres Mængde; de urigtige Stykker regnes om igjen: deels oven Disciplene og i Hurtigregning, idet Alle paa een-

gang maae regne de samme Stykker, opgivne af den Art, som de sidst ere blevne færdige med, eller overhovedet af saadanne Stykker, som de Alle maae kjende; det kommer da her især an paa, hvem der først faaer sine Stykker rigtigt regnede. For end mere at indskærpe det Lærte tager jeg stundom 2 Disciple ad Gangen op til den store Tavle og lader da den Ene regne høit for mig, medens den Anden passer paa, at hiin ingen Feil begaaer. De Dvrige i Classen vedblive imidlertid at passe deres Arbeide; men, naar de Stykker, som skulle regnes paa den store Tavle, ere af en ny og for de Fleste ubekjendt Slags, da maae Alle høre efter. — Ved Tavleregningen faaer i Reglen Ingen Hjælp uden ved de første Stykker af hver Art og ellers kun, naar Vedkommende selv flere Gange har regnet et Stykke igjennem uden at kunne faae det rigtigt. Hjælpen maa hverken være for beredt og for let eller for vanskelig og besværlig at erholde; thi i første Tilfælde vænnes Disciplene let til at stole mere paa den, end paa sig selv, i sidste Tilfælde kunne de let af Mangel paa Hjælp blive mismodige og mistroelige samt kjede af det Hele. Hvor Hjælpen behøves, bringer jeg den enten selv, eller lader de flinkere og dygtigere Disciple hjælpe og vejlede de mere langsomme og dem, der staae tilbage. Til Hovedregning anvendes i Almindelighed 1 Time om Ugen i disse Classer; Tabellen læres, og Disciplene gjøres vel bekjendte med den danske Mynt, Vægt, Maal etc. I Regnebogen regnes til Regula de Tri i Brøk.

I 2den Klasse B og A fortsættes Underviisningen i Regning omtrent paa samme Vis som i 1ste Klasse med Undtagelse af de Forandringer, som den mere indskrænkede Tid, som her anvendes til Regning, medfører. 2 Timer om Ugen bruges i disse Classer hertil; i denne Tid gennemgaaes, om muligt, det Dvrige af Regnebogen eller i alt Fald det Vigtigste af Regnebogen fra Regula de Tri i Brøk

af. Enkelte Efternelere ere i dette Aar ikke engang komne til Enden af Regula de Tri i Brøf. I disse Glasfer er i Aar begyndt paa Arithmetik og Geometri, begge Dele efter Ursins Lærebog, da Fallesens Lærebog i Arithmetik, som egentlig bruges her i Skolen, synes for svær og vanskelig at forstaae for Disciple i den Alder. Arithmetik tages desuden ikke strengt videnskabeligt endnu; men man stræber blot at bibringe Disciplene nøiagtig Kjendskab til de første Sætninger, saa at de med Bestemthed og Tydelighed kunne fremstille dem baade med Ord og mathematiske Tegn samt, naar forlanges, anvende dem. Beviserne for Sætningerne fordres i Almindelighed ikke; men, naar de fordres, da strengt og nøiagtigt. — Som det synes, falder Arithmetik Begynderne langt vanskeligere end Geometri, hvor der dog altid er noget Mere for Diet; derfor forekommer det mig rigtigst at begynde med at lære de Unge at føre Beviser for de geometriske Sætninger, som de lettere, og derved efterhaanden at vænne dem til at forstaae og gjengive saadanne Beviser, som synes dem sværere, nemlig de arithmetiske. Af denne Grund maa Beviis og Alt læres paa det Nøiagtigste i Geometrien. Alt gjennemgaaes forud og undertiden flere Gange, og hvor Bogen synes mangelfuld, utilstrækkelig eller mindre tydelig, dicteres de nødvendige Supplementer til. 1 Time om Ugen anvendes paa Arithmetiken, 1 paa Geometrien. I Arithmetiken er læst de 4 Regningsarter og Læren om Brøf, i Geometrien indtil § 44.

3 Timer om Ugen anvendes i 3die og 4de Klasse paa Mathematik, saaledes at hveranden bruges til Arithmetik, hveranden til Geometri. Den egentlige Tavleregning er her ophørt. Her læses efter Fallesens Arithmetik og Ursins Geometri. Lectierne gjennemgaaes som oftest af mig, stundom maa og Een af de dygtigere Disciple forsøge sig heri; for at undgaae den tidspildende Dicteren, har jeg, især med stadigt

Hensyn til den nærværende 4de Glasfes Behov, selv skrevet et Supplement til Mathematiken, som gaaer rundt imellem Disciplene til Afskrivning. Ved Overhørelsen maa Enhver paa den store Tavle gennemgaae og selv skrive Beviset; han faaer da lidet eller slet ingen Hjælp; undertiden maa Disciplene i selve Timen skriftligt gjøre Rede for deres Pensum til den Time, og, naar et Afsnit eller en større Deel er læst, faae de Opgaver heri, som besvares skriftligt og altid paa Skolen, for at ingen Hjælp andetstedsfra kan erholdes. Kjendskab til det i Forveien læste fordres dagligen, saaledes som ogsaa denne Videnskabs Væsen medfører; andre Beviser og Metoder end de gennemgaaede modtages gjerne, og ere de udtænkte af Disciplene selv, paaskjønnes det med Velvillie. I 3die Glasfe læstes i Aar forfra indtil 6te Capitel i Arithmetik, i Geometri forfra indtil § 88. I 4de Glasfe hele Arithmetiken og i Geometri forfra indtil § 100. Candidaterne faae hele Mathematiken læst, dog ikke saa udførligt, som jeg havde ønsket det.

Da Mathematiken vel i Særdeleshed er indført som Underviisningsfag i Skolerne for at de Unge's Forstand ved den kan skjærpes, og de vænnes til deels at forfølge en streng logisk Tankegang, deels og til selv at combinere og ordne og i Overensstemmelse med Logikens Fordringer tydeligt, bestemt og skarpt at fremstille deres Tanker, saa er det en Selvfølge, at man ved Underviisningen stræber saavel at gjøre Alt for at nærme sig dette Maal, som at holde Alt det borte, som kunde træde dette Maals Realisation hindrende i Veien. I gjennem alle Glasfer forlanges derfor Correcthed, Tydelighed, Bestemthed og Skarphed, saavel i Tale og Skrift som i selve Beviisførelsen.

Underviisningen i Historie.

I 1ste Klasse B læses Munthes Fædrelandshistorie. Da Timernes Antal (2 ugentlig), der er anvist til dette Fag, ei svarer til Bogens Størrelse der læses (300 Sider), og det dog er ønskeligt at Disciplene faae en Udsigt over hele Fædrelandshistorien, er det nødvendigt at gjøre et passende Udvalg af Bogen, saa at mindre vigtige Begivenheders og Personers Historie enten forforktes eller aldeles udelades. Da Bogen er skreven i et for Disciplene meget fatteligt Sprog, anseer jeg det ei for fornødent at gjennemgaae Lectien til den følgende Time. Under Examinationen overbeviser jeg mig om Disciplens Kundskab, deels ved at lade ham selv fortælle et opgivet Stykke af Lectien, deels ved Spørgsmaal paa flere Steder.

1ste Klasse A læser i to ugentlige Timer Kosfods „Historiens vigtigste Begivenheder“. For at gjøre det muligt at Disciplene kunne faae hele Bogen gjennemlæst, har jeg anseet det nødvendigt at udelade de Stykker af Fædrelandshistorien der findes i Bogen, hvilke og tildeels ere Disciplene bekjendte fra 1ste Klasse B. Disciplene opmuntres til ved Historiens Læsning hjemme stedse at have deres Atlas ved Haanden, for at finde de Stæder, som forekomme, da Meget derved sikkrere indpræntes i deres Hufommelse, ligesom de ogsaa ved Examinationen maae paa det Europas Kort, som er ophængt i Klassen, kunne gjøre Rede for hvad der i Lectien vedkommer Geographien.

Som Grundlag for Underviisningen bruges i de 4 øverste Klasser Kosfods Udtog af Verdenshistorien, saaledes at jeg, hvor vigtige Begivenheder og mærkelige Personligheder ikke ere tilstrækkeligt udhævede, supplerer Lærebogen ved at lade Disciplene, dog kun i de to øverste Klasser, tilføie korthattede Bemærkninger. Ved Examinationen anseer jeg det for vigtigt, at Disciplene vænnes til at fortælle fuldstændigt og i Sammen-

hæng, og at Læreren derfor ikke ved mange Spørgsmaal minder ham om det, han bør kunne fortælle af sig selv. Med øverste Glasſe er i dette Skoleaar gjenneſgaaet hele den ældre Hiſtorie, Danmark, Norge, Sverrig, Ruſland, Tydſkland, Schweiz og Italien, (Candidaterne have tillige repeteret alt det Dvrige); med 3die Glasſe den ældre Hiſtorie, Tydſkland, Schweiz og Italien; med 2den Glasſe A af den ældre Hiſtorie Staterne i Aſien og Africa, Grækenland og Macedonien; af den nyere Spanien, Nederlandene, Tydſkland, Schweiz, Italien, Danmark og Norge indtil Calmarunionen; med 2den Glasſe B de gamle Stater i Aſien og Africa, Grækenland og Macedonien indtil Alexander den Stores Død; Danmark, Norge, Sverrig, Ruſland, Preuſſen, Polen og Ungarn.

Urderviisningen i Geographi.

I Geographien læſes i 1ſte Glasſe B Ingerslevs forte Lærebog. Der er to Timer ugentlig anviiſt til dette Fag. Da denne Bog læſes ei blot i 1ſte Glasſe B men ogsaa i 1ſte Glasſe A, førgeſ der for at Disciplene faae Bogen gjenneſgaaet med et paſſende Udvalg i 1ſte Glasſe B, og at i den høiere Glasſe Alt det medtages, ſom i den lavere er forbigaaet, med Undtagelſe af Indbyggernes Antal i de mindre Stæder. Kun Indledningen bliver gjenneſgaaet og hvor der ellers kan være Noget mindre forſtaaeligt. De enkelte Stæder derimod viſes dem ikke forud paa Kortet, da jeg troer at diſſes Beliggenhed bedre indpræntes i deres Hukommelſe, naar de hjemme ſelv finde dem paa deres Landkort. Er der en enkelt By etc., ſom de ikke have kunnet finde hjemme, da kunne de før Timen ſpørge derom, og den bliver dem da viiſt. Ligelſom jeg med Hiſtorien ſøger at forbinde Geographien, ſaaledes ogsaa omvendt.

I de 4 overste Classer gjennemgaaes Geographien efter Ingerslevs større Lærebog med Udeladelse af det, der af Forfatteren ikke er bestemt til at læres udenad, og Tilføielse af enkelte Bemærkninger, meest korte historiske Antydninger af Forholdet imellem Hovedbestanddelene af en Stat, deres tidligere Forfatning, og Tiden da den indlemmedes i Staten, hvortil de nu høre, dog kun for de ældre Disciple, der have gjennemgaaet et fuldstændigt Cursus i Historien*). Overste

*) Saadanne kortsatte Udsigter, der tjene til at forbinde to saa nær beslægtede Videnskaber og give Disciplen et Overblik over det, der i Historien læres spredt paa forskjellige Steder, forekomme mig aldeles nødvendige, men kunne forøvrigt ligesaa, eller maaskee endog mere, passende meddeles i de historiske Underviisningstimer ved Slutningen af hvert Lands Historie. Jeg tillader mig ved denne Leilighed at gjøre den ærede Forfatter af vor Lærebog opmærksom paa enkelte Unøjagtigheder, der endnu forekomme i den nye Udgave, meest i historisk Henseende. Pag. 61 „Kongen rejser Norge ved et Statsraad af 7 Normænd og en Statsminister. De 4 Statsraader opholde sig i Christiania, have hver under sig et Departement og forestaae saaledes i Forening med Statholderen Regjeringsforretningerne. De 2 Statsraader tilligemed Statsministeren ere altid hos Kongen i Stokholm“. Statsraadet bestaaer af 8 Medlemmer, af hvilke de 6 i Christiania staae i Spidsen hver for sit Departement (Dep. for Kirke- og Underviisningsvæsenet, Justits-Dep., Finants- Handels- og Told-Dep., Armeedep., Marine-Dep. og Revisions-Dep.) — Pag. 65 i Tallene som henviser til Provindserne, ere Trykfeilene 9 for 10 og 10 for 11 overførte i denne Udg. Slaget ved Helgeaa ansattes rigtigst til 1027 og Slaget ved Falköping til 1389. — Pag. 76 Freden i Wereta blev sluttet 1790, ikke 1792. — Pag. 86 forekommer endnu Trykfeilen 1560 istedetfor 1760 for Slaget ved Torgau. — Pag. 97 og 109 Unhalt kaldes Fyrstendømmer istedetfor Hertugdømmer. — Pag. 99 det andet Slag ved Nördlingen i Trediveaarskrigen var 1645, ikke 1647. — Pag. 100 l. n. 7 f. n. Conr. 2 f. Conr. 3. — Pag. 124 Congressen i Verona 1823 istedetfor 1822; Slaget ved Arcole 1797 for 1796. — Pag. 127 Slaget ved Peterwardein 1727 for 1716. — Pag. 144 endnu i denne

Classse har i dette Skoleaar læst Danmark, Østerrig, Neder-
landene, Belgien, Storbritannien, Frankrig, Spanien, Por-

Udg. forekommer at Kjøbenhavn har 21 Kirker, formodentlig en
Trykfeil for 12. — Pag. 157 tillægges urigtigt Gekernforde og
Tøndern latinske Skoler; de lærde Underviisnings-Anstalter i Hol-
steen (hvoriblandt dog et Gymnasium i Altona) nævnes ikke —
Pag. 183 Slaget ved Flouben 1515 for 1513. — Pag. 185
Slaget ved Gulloden 1745 for 1746. — Pag. 195 „Galais til-
hørte Engländerne fra 1348 til 1588“ istedetfor fra 1347 til 1558.
— Pag. 197 Kirkeforsamlingen i Wienne 1314 for 1311—12. —
Pag. 220 Kirkeforsamlingen i Basel 1431—1448; den ophørte i
Virkeligheden 1443. — Pag. 229 Slaget ved Novi 1798 for 1799.
— Pag. 231 E. 1 Erkehertug Frants † 1806 for Erkehertug
Ferdinand. — Pag. 235 Freden i Tolentino 1796 for 1797. —
Pag. 246 Tyrkerne landede ved Galipoli 1355 for 1357. Lin. 23
Gjaldet B for C (Djehfair). — Pag. 248 Slaget ved Kosceva
1449 for 1448. — Pag. 359 „Siden 1829 er Algier en fransk
Provincs“ istedetfor 1830. — Pag. 413 og 414 endnu i denne
Udg. er de forenede nordamericanske Staters Antal 24 istedetfor
26 og Michigan og Arkansas nævnedes som Territorier; de
bleve optagne som Stater i Unionen 10 Juni 1836. — Pag. 424
Puerto Cabello „Spaniernes sidste (1828) Besiddelse i Columbien“;
de mistede den 1823. — Pag. 442 Australien „imellem 35° og 50°
S. B.“ for 35° N. B. og 50° S. B. — Af nye Trykfeil har
jeg kun fundet to: Pag. 84 E. 25 1743 f. 1473 og Pag. 426 E.
20 1836 for 1826. Ved en noget udførligere Beskrivelse af Stæ-
derne, navnlig de betydeligere og mærkeligere og deres Omgivelser,
vilde Bogen vistnok være bleven interessantere for Disciplene;
saaledes — for kun at anføre et Par Exempler — farnes Slottet
Charlottenburg i Nærheden af Berlin; ved Lund burde være om-
talt dens gamle mærkværdige Domkirke, hvortil den Bemærkning
naturlig knytter sig, at denne By igjennem hele Middelalderen
var Hierarchiets Hovedsæde i Norden; enkelte temmelig mærkelige
Steder nævnes slet ikke, som Merseburg. Nogle ufuldkommen-
heder ved den mathematisk Geographi ere bemærkede i „Dagens“
Feuilleton Nr. 79 og 80; med hvilken Anmelder jeg forøvrigt er enig
i at erkjende denne Lærebogs store Fortrin for de ældre i Henseende
til videnskabelig Behandling af Geographien, navnlig hvad det
fysiske Element angaaer.

tugal, Schweiz, Italien, Tyrkiet, Grækenland, Asien og Africa (Candidaterne have gennemgaaet hele Geographien), 3die Klasse det Samme undtagen Africa, 2den Klasse A Spanien, Portugal, Schweiz, Italien, Tyrkiet, Grækenland, Asien, Indledningen til America og Nord-America, 2den Klasse B den almindelige Indledning til Geographien og den specielle til Europa, Danmark, Norge, Sverrig, Rusland og Polen, Preussen, Tydskland, Østerrig, Nederlandene, Belgien, Storbritannien og Frankrig.

Uf den gamle Geographi er i dette Skoleaar kun Africa, Grækenland og Italien læst efter Estrups Grundlinier af den gamle Geographi (med Udeladelse af alle overflødige Navne; de andre Lande i Europa har jeg meent at kunne gennemgaae efter den Udsigt over det romerske Monarchie og tilgrændsende Lande, der findes i Kosods Udtoq af Historien foran Keiserperioden, med Tilføielse af de nødvendige Navne, der mangle; Landene i Asien ere gennemgaaede efter et lille Hefte, som jeg fort efter min Ansættelse ved Skolen udarbejdede til Brug ved Underviisningen, og senere for at undgaae Dictat besørgeede trykt som Manuscript for Skolens Disciple.

Underviisningen i Calligraphi.

Til dette Fag bruges 3 Timer ugentlig i hver af de 4 nederste Classer; i 3die og 4de Klasse gives ikke Underviisning deri. Trykte Forskrifter bruges i 2den Klasse B og A; i 1ste Klasse B og A derimod skrives i Almindelighed for i Bogen selv. I de to nederste Classer sees mere paa en nøiagtig Efterligning af Forskriftens enkelte Bogstavstræk, end i de to ældre Classer, hvor Haanden har faaet mere Fasthed. I alle 4 Classer skrives paa Linier; de yngre Disciple og overhovedet de, som staae mest tilbage, skrive undertiden imellem to Linier. For at undgaae Tidsspilde, maa enhver

Discipel hjemme besørge Linierne affregne i sin Bog. De ældre Disciple maae selv skjære deres Penne.

Disciplene.

Disciplenes Antal var ved Slutningen af forrige Skoleaar 57, af hvilke 1 ustudierende Discipel udgik og 1, Frederik Suhm Kinch, Søn af Byskriver, Cancelliraad Kinch her i Byen, dimitteredes og erholdt Laudabilis til Hovedcharakter. Specialcharaktererne vare H. ill. for dansk og latinsk Stil, Arithmetik og Geometri, Laudabilis for Latin, Historie, Geographi, Fransk og Tydsk, og Laud. præ cæt. for Græsk, Hebraisk og Religion. — 8 studerende Disciple udmeldtes ved det nye Skoleaars Begyndelse eller i Aarets Løb, nemlig 3 paa Grund af Forældrenes Bortflotning, 1 for at dimitteres privat, og 4 formedelst Ulyst til Studeringer. 23 nye Disciple optoges, for størstedelen ved Skoleaarets Begyndelse. Frequentzen er saaledes for Tiden 70, af hvilke 5 forventes dimitterede, nemlig Niels Peter Raaschou, Rasmus Kopp, Jørgen Lykke Skaarup Hilde, Christian Frederik Riedewaldt og Ole Tycho Diderik Castberg. For Tiden sidde Disciplene i Glasserne saaledes som følger (Fædrenes Navne og Stilling tilføies i Parenthes).

Fjerde Klasse.

- 1) Jacob Helms (Pastor Helms i Esbønderup).
- 2) Edvard Flemmer (Skolens Rector).
- 3) Niels Peter Raaschou (Pastor Raaschou i Søborg).
- 4) Rasmus Kopp (Pastor Kopp i Udesundby).
- 5) Jørgen Lykke Skaarup Hilde (Pastor Hilde i Blidstrup).
- 6) Carl Frederik Vilhelm Børre (Postmester Børre i Hillerød).
- 7) Christian Frederik Riedewaldt (Skovrider Riedewaldt paa Jægersborg).

- 8) Ole Tycho Diderik Castberg (Districtschirurg Castberg paa Frederiksværk).
- 9) Carl Martin Riise (Kammerraad, Glasselotteriinspecteur Riise i Kjøbenhavn).
- 10) Otto Peter Thygesen (afdøde Pastor Thygesen i Bisbjerg i Warhuus Stift; Pleiefader Cancelliraad Kinch, Byskriver i Hillerød).
- 11) Frants Ludvig Lahde (afdøde Hofkobberstikker Lahde i Kjøbenhavn).
- 12) Jacob Claudius Pingel (afdøde Cancelliraad, By- og Herredsfoged Pingel paa Bornholm).

Tredie Klasse.

- 1) John Aschlund (afdøde Fuldmægtig Aschlund i Kjøbenhavn; Pleiefader Provst Birch i Storeheddinge).
- 2) Hans Jørgen Lohmann (Voksbruger Christian Lohmann i Appé).
- 3) Ludvig Henrik Prosch (Justitsraad Prosch, Kammerreer ved Dresunds Toldkammer).
- 4) Laurits Christian Svanekejar Bendtsen (Pastor Bendtsen i Steenmagle).
- 5) Carl Ferdinand Boesen (Instrumentmager Boesen i Hillerød).
- 6) Niels Thorbjørn Knudsen (Proprietair Knudsen paa Rollefolle).
- 7) Emil Castberg (Broder til Nr. 8 i 4de Klasse).
- 8) Edvard Erslev (Skolelærer Erslev paa Jægersborg).
- 9) Johan Christian Pingel (Broder til Nr. 12 i 4de Klasse).

Fjenden Klasse A.

- 1) Hans Jacob Kornerup (Kjøbmand Kornerup i Nøeskilde).
- 2) Søren Jørgen Theodor Gald (Skrædermester Gald i Hillerød).

- 3) Frederik Wilhelm Jacobsen (afdøde Justitsraad Jacobsen, Cancellist i det K. D. Cancelli).
- 4) Peter Carl Christian Tveergaard (Provst Tveergaard i Hillerød).
- 5) Daniel Henrik Otto Cold (Gjæstgiver Cold paa Fredensborg).
- 6) Sophus Christopher Wilhelm Wendelboe Knuth (Amtmand Grev Knuth i Frederiksborg).
- 7) Niels Frederik Christian Lassen (Consumtionsbetjent Lassen i Hillerød).
- 8) Wilhelm Christian Kramer (Proprietair Kramer paa Lystrupgaard).

Anden Klasse B.

- 1) Johannes Helms (Broder til Nr. 1 i 4de Klasse).
- 2) Hans Frederik Magnus Albrechtsen (Møller Albrechtsen i Pibe Mølle).
- 3) Carl Henrik Boethius Brammer (Skolelærer Brammer i Ammindrup).
- 4) Jacob Hansen Bang (Bankdirecteur Bang i Kjøbenhavn).
- 5) Wilhelm Frederich Hammerich (forrige Revisor i den grønlandske Handel, Hammerich, i Hillerød).
- 6) Adam Wilhelm Marius Qvistgaard (Slotsforvalter Qvistgaard paa Fredensborg).
- 7) Julius Ludvig Wilhelm Weel (Groserer Weel i Kjøbenhavn).
- 8) Peter Christopher Bang (Cancelliraad Bang, Byfoged i Nykjøbing i Sjælland).
- 9) Hans Casper Frederik Lund (Kjøbmand Lund i Næstved).
- 10) Henrik Christian Urboe (Justitsraad Urboe, Byfoged i Hillerød).

- 11) Johan Heinrich Diderik Weber (Districtschirurg Weber i Hirschholm).
- 12) Joachim Ludvig Frederik Wilhelm Øvstgaard (Broder til Nr. 6 i 2den Klasse B.)
- 13) Christian Christopher Flindt (afdøde Byfoged Flindt i Frederikshavn).

Forste Klasse A.

- 1) Theodor Johan Nagaard (Muurmester, Capt. Nagaard i Kjøbenhavn.
- 2) Lorenz Christian Benzon Bang (Broder til Nr. 4 i 2den Klasse B).
- 3) Frederik Sigfred Mühle (Secretair Mühle i Kollekolle.
- 4) Peter Wilhelm Sølling (Kjøbmand Sølling i Hillerød).
- 5) Gabriel Levy (Kjøbmand Levy i Hillerød).
- 6) Holger Christian Frederik Teergaard, (Broder til Nr. 4 i 2den Klasse A.
- 7) Carl Christian Emil Flemmer (Skolens Rector).
- 8) Hans Peter Christian Bengien (Provst Bengien i Åsminderød).
- 9) Harald Georg Frants Ewertsen (Bataillonschirurg Ewertsen, Districtschirurg i Hillerød).
- 10) Andreas Christian Liebst (Skolelærer Liebst i Blidstrup).
- 11) Harald Leshly (Capitain, Landinspecteur Leshly paa Fredensborg).
- 12) Frederik Ludvig August Wineken (afdøde Kjøbmand Wineken; Stedsfader: Kjøbmand og Beinspecteur Orsleff i Hillerød).
- 13) Carl Johan Ludvig Zeller (Bager Zeller i Hillerød).

Forste Klasse B.

- 1) Martin Carl Wilhelm Christensen (forrige Postmester Christensen i Frederiksfund).

- 2) Oluf Waldemar Laurits Ulstrup (Proprietair Ulstrup ved Hillerød).
  - 3) Frederik Nicolai Pingel (Broder til Nr. 12 i 4de Klasse).
  - 4) Carl Werner Hornemann (Major Hornemann i Frederiksborg).
  - 5) Christian Ludvig Holten de Paulsen (Kammerraad Paulsen i Frederiksborg).
  - 6) Otto Peter Erasmus Møller (afdøde Procurator Møller i Hillerød).
  - 7) Ludvig Hansen (Garver Hansen i Hillerød).
  - 8) Frederik Vilhelm Paul Leopold Hornemann (Broder til Nr. 4 i 1ste Klasse B).
  - 9) Heinrich Poul Romb (Blarmester Romb i Hillerød).
  - 10) Sophus Frederik Andresen (afdøde Apotheker Andresen; Stedfader Apotheker Gasfeltriis i Hillerød).
  - 11) Carl Christian Theodor Møller (afdøde Skovfoged Møller i Ragerup).
  - 12) Julius Sophus Paulsen (Kammerherre, Hoffægermester Paulsen paa Egelund).
  - 13) Frederik Vilhelm Abben (Tømmermester Abben i Hillerød).
  - 14) Christian Henrik Axel Ewertsen
  - 15) Ludvig Janus Carl Adolf Ewertsen
- } Brødre til Nr. 9
} i 1ste Klasse A.

Stipendier og Gratistpladser.

Det blev bemærket i forrige Aars Skolefterretninger, at Stipendiefondens aarlige Indtægt var steget fra 20 Rbd. til circa 200 Rbd., men at man, fordi Regnskabet for den nedlagte lærde Skole i Helsingør endnu ikke var decideret, i det Mindste for saavidt den herværende lærde Skoles Forstanderskab er bekjendt, og som Følge deraf endelig Opgjørelse med Helsingørs Commune endnu ikke har funnet finde Sted, bliver i dette Skoleaar ikke det hele Beløb af 200 Rbd., men

kun 185 Rbd. uddeelt som Stipendier, efterdi man maa være belavet paa den muligt indtrædende Nødvendighed af at maatte lægge nogle af Renterne til Capitalen, for at udbringe den fulde Sum af en rentebærende Stipendiefond paa 5000 Rbd., der kunde give den aarlige Rente af 200 Rbd. Ovennævnte 185 Rbd. bleve deelte i 3 Portioner paa 35 Rbd., som bevilgedes Disciplene C. F. Boesen, S. J. Th. Gald og H. B. Brammer; og i 4 Portioner paa 20 Rbd., som bevilgedes Disciplene E. Flemmer, Jacob Helms, J. Utslund og L. C. S. Bendtsen; Alt at oplægge til Bedkommendes Dimission. Fri Underviisning for hele Skoleaaret bevilgedes endvidere*) efterfølgende 12 Disciple, N. P. Raaschou, J. L. Sk. Gilde, C. F. V. Børre, C. F. Riedewaldt, O. P. Thygesen, N. V. M. Qvistgaard, V. F. Hammerich, T. A. Boesen (fort efter udmeldt), J. L. F. V. Qvistgaard, C. Chr. E. Flemmer, N. C. Liebst, V. L. Ulstrup; og Underviisning for nedsat Betaling efterstaaende 4 Disciple: H. C. F. Lund, H. F. M. Albrechtsen, O. T. D. Castberg og C. L. E. Bagge (siden udmeldt). Fremdeles er Discipelen F. V. Jacobsen bevilget en Gratistplads for Skoleaarets sidste Halvdeel. 6 Disciple, som i det forrige Skoleaar havde haft Stipendier eller Gratistplads eller Underviisning for nedsat Betaling, maatte formedelst deres Mangel paa Flid, deres Trang uagtet, miste deres Beneficier for indeværende Skoleaar, og 5 nye Ansøgere kunde af samme Grund ikke komme i Betragtning. — Angaaende Qualificationen til at erholde fri Skolegang og Stipendier er det Fornødne bemærket i forrige Aars Skoleefterretninger Pag. 110; og jeg maa anmode Bedkommende om atter at gjennemlæse hvad jeg der har bemærket.

---

*) Stipendiaterne ere altid eo ipso Gratister.

De 2 Moltkisse Stipendier paa 40 Rbd. hvert oppebæres af Disciplene S. V. Jacobsen og Chr. Chr. Flindt.

Bibliotheket.

Skolebibliotheket udgjorde ifølge den i forrige Aars Skoleefterretninger aftrykte Catalog i Alt 3294 Bind og Hefter, Moerskabsbibliotheket derunder indbefattet. Siden den Tid er det blevet forøget med efterfølgende Bøger:

- Barfod, Brage og Idun, III, IV, 1. Kbhv. 1840—41.
- Ersch und Gruber, Allgemeine Encyclopædi, Fortsættelse. 6 B.
Lectiøns-cataloger ved Kjøbenhavns Universitet for 1840 og 1841.
- Petersen, Tidsskrift for Litteratur, 1841. 2 B.
- Rast, Dansk Ugeskrift, 1ste Aargang. 1841.
- Selmer, Academiske Tidender, IV, 4. Kbhv. 1841.
- Jørgensen, Det lærde Skolevæsen i England og Frankrig, Kbhv. 1841.
- Mørch, Grændserne for den historiske Underviisning. Kbhv. 1840.
Med Skoleefterretninger.
- Rosendahl, Program fra Nykjøbing Skole. Nykjøbing 1840. Med Skoleefterretninger.
- Røsgind, Videnskabens Forhold til Livet og Skolen. Aarhus 1840.
Med Skoleefterretninger.
- Suhr, Det lærde Skolevæsen. Kbhv. 1840. Med Skoleefterretninger.
- O. L. Bang, Universitetstale. Kbhv. 1840.
- Zansen, Græffes Opløsning af de høiere numeriske Ligninger. Ribe 1840. Med Skoleefterretninger.
- Kielsen, Om et heelt Tals Opløsning i Factorer. Kbhv. 1841. 4.
- Ramus, Algebra og Functionslære. Kbhv. 1840. 4.
- Drejer, Elementa Phyllologiae. Haun. 1810.
- Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift, III, 2—5. Kbhv. 1841.
- Schouw og Eschricht, Afbildninger af Dyr og Planter, 7de Hefte. Kbhv. 1841.
- Kimestad, Marco Polos Beskrivelse over det østlige asiatiske Hoiland. Kbhv. 1841. Med Skoleefterretninger.
- N. Vaggesen, Den danske Stat. Kbhv. 1840.
- Züberg, Bevægelsen i den danske Befolkning. Kbhv. 1840.

- Mansa, Kort over Fyens Stift. Kbhv. 1840.
 Statistisk Tabelværk, II; III, 1, 2. 1837—40.
 Beckers Verdenshistorie, ved Riise, ny Udg. Kbhv. 1840—41. 2 B.
 *Laurent, Napoleons Historie. Kbhv. 1841.
 Jyphen, Tidens Strøm, Kbhv. 1841.
 *Becker, Orion, 3. og 4. B. Kbhv. 1840—41.
 Elberling, Narratio de T. Anno Milone. Haun. 1840.
 *N. Hansen, Magazin for Natur- og Menneſkekundſkab. 2 B.
 Kbhv. 1837.
 *Nordisk Magazin. Kbhv. 1835.
 *Riise, Nyt Bibliothek for Ungdommen. Kbhv. 1840—41. 4 B.
 L. Chr. Müller, Danmarks Historie. Kbhv. 1836—40. 3 B.
 Scripta historica Island. Haun. 1840. vol IX. et X.
 Historiske Fortællinger om Fælderne. Kbhv. 1840—41. 2. og 3. B.
 Petarsson, Hist. eccles. Islandiæ. Haun. 1811. 4.
 Jahn, De danske Auxiliærtropper. Kbhv. 1840—41.
 O. L. Bang, Frederiks Hospital. Kbhv. 1840. 4.
 Bendtsen, Om Fredericia lærde Institut. Odense 1840.
 Bohr, Program fra Rønne Skole. Rønne 1840. Med Skole-
 efterretninger.
 W. A. Borgen, Om det v. Westenske Institut. Kbhv. 1840.
 Examen Artiumslisterne ved Kjøbenhavns Universitet. 1840.
 — — ved Sorø Accademi. 1841.
 Grønlund, Om Rolding lærde Skole. Odense 1840.
 N. B. Krarup, Om Borgerdydsskolen paa Christianshavn. Kbhv.
 1840.
 — — Underviisningsmaaden i Borgerdydsskolen paa
 Christianshavn, Kbhv. 1841.
 M. Nielsen, Om Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn. 1840.
 K. Nielsen, Om Realskolen i Karhuus. Kbhv. 1841.
 E. Tauber, Biographiske Notitser om Aalborg Skoles Dimittender.
 Kbhv. 1840. Med Skolefterretninger.
 E. G. Tauber, Hist. Scholæ Arhusiensis. Arhusiæ 1817.
 Universitetsprogram til Festen den 6. Juli 1840. Kbhv. Fol.
 S. Knudsen, Biskop Joachim Rønnow. Kbhv. 1840.
 Königsfeldt, Genealogiske Tabeller over den oldenborgske Stamme.
 Kbhv. 1840.

- Lengnich, Stamtafler over forskjellige Familier. Kbhv. 1839—41.
5 Hefter.
- Mylersz, Frederik den 6tes Minde. Kbhv. 1840. Med Skole-
esterretninger.
- Verlauff, Sophia af Mecklenborg. Kbhv. 1841. Fol.
Historisk Tidsskrift, II, 1, 2. Kbhv. 1840—41.
- Annaler for nordisk Oldkyndighed. Kbhv. 1839.
- Memoires des Antiquaires du Nord. Copenh. 1836—39. 2 vols.
- *Kast, Moersfabstæning. Kbhv. 1840—41. 4 Hefter.
- Kalkar, de Cantico Deborahæ. Othinæ 1833.
- Lübker, de Hæresi Priscillianistarum. Haun. 1810.
- Bricka, de Malleo humido. Haun. 1810.
- Dahlerup, de ulcere ventriculi perforante, part. post. Haun. 1810.
- C. O. Fenger, de frequentia morborum. Haun. 1810.
- Melchior, de Myotomia oculi. Haun. 1810.
- Reumert, de inflammatione venæ cavæ. Haun. 1810.
- J. C. Saxdorff, de funiculi umbilic. prolapsu, part. post. Haun.
1810.
- Jngemann, Stjernebilledernes Symbolik. Kbhv. 1840. 4.
- *Almqvist, Amalia Hillner. Kbhv. 1840—41. 4 B.
- — Frie Phantasier. Kbhv. 1840. 3 B.
- — Det gaaer an. Kbhv. 1841.
- *Babylon, oversat af Davidsen. Kbhv. 1841. 2 B.
- *Jules Bern, To Maanedes i Kjøbenhavn. 1839.
- *Charles de Bernard, Fortællinger. Kbhv. 1841.
- *Carl Bernhard, Gamle Minder. Kbhv. 1841. 2 B.
- *Mina, Kbhv. 1837. 2 B.
- *Bulwer, Godolphin. Kbhv. 1841. 2 B.
- *Bürgeres Digte, ved Chr. Thaarup. Kbhv. 1841.
- *Ad. Chamisso, Peter Schlemihl. Kbhv. 1841.
- *A. Dumas, Actea. Kbhv. 1841.
- *Cooper, Conanhet. Kbhv. 1831—32.
- — Banditen. 1832.
- — Espionen. 1832.
- — Hedningemuren. 1833.
- — Den sidste Mohicaner. 1833.
- — Skarpretteren. 1834.

- Cooper, Colonisterne. 1834.
- — Steppen. 1834.
- — Løbsen. 1834.
- — Lionel Lincoln. 1835.
- — Havfruen. 1836.
- — Den røde Røver. 1839—40.
- Strid og Fred. Kbhv. 1841.
- Standsparallelerne. Kbhv. 1839. 3 B.
- Emilie Flygare, Baldemar Klein. Kbhv. 1839.
- — — Gustav Lindorm. Kbhv. 1839—40. 3 B.
- — — Den gamle Professor. Kbhv. 1840. 2 B.
- — — Repræsentanten. Kbhv. 1841. 3 B.
- — — Fosterbrødrene. Kbhv. 1840—41. 3 B.
- Grattan, Guldslagerdatteren. Kbhv. 1831. 2 B.
- J. L. Seiberg, Nye Fortællinger af Forf. til en Hverdagshistorie. Kbhv. 1840. 3 B.
- S. P. Solst, Digte. Kbhv. 1840.
- G. Rainsford James, Philip Augustus. Kbhv. 1837. 2 B.
- — — Herren af den gamle Skole. 1840. 2 B.
- — — Zigeuneren. 1840. 2 B.
- — — Hugonotten. 1841. 2 B.
- — — Røveren. 1841. 2 B.
- — — Richelieu. 1841. 2 B.
- W. Konow, Nord og Syd. Kbhv. 1841.
- Marlinsky, Ammalet Beg. Kbhv. 1840.
- Marryat, Dødsfeieren. Kbhv. 1839—40. 2 B.
- — Dagbog i Amerika. 1840—41. 4 B.
- C. A. f. Molbech, Billeder af Jesu Liv. Kbhv. 1840.
- James Morier, Hadschi Baba. Kbhv. 1840. 2 B.
- — — Gidselen Sohrab. 1841. 2 B.
- Paludan Müller, Dandserinden, Amor og Psyche. Kbhv. 1837.
- Alphonse Royer, Eleonore af Montefeltro. Kbhv. 1841.
- Dr. Sophus, Aquareller, Kbhv. 1839.
- — — Hørereren og Taterpigen. Kbhv. 1839.
- — — Fiirkløveret, Kbhv. 1841. 2. B.
- S. Steffens, Hvad jeg oplevede. Kbhv. 1840. 2 B.
- Tegners Frithiof, ved Boye. Kbhv. 1840.

- *Genfernoveller, ved Schorn. Kbhv. 1841. 3 B.
- *Torkel Trane, Humoristiske Noveller. Kbhv. 1840.
- *Oehlenschläger, *Drvarodds Saga*. Kbhv. 1841.
- J. M. Gesneri *Thesaurus linguæ Rom.* Lips. 1749. 2 Tom. F.
- S. N. J. Bloch, *Det gamle helleniske Sprogs Udtale*. Roeskilde 1840. 4. Med Skolefsterretninger.
- J. Sægh Nissen, *De uregelmæssige græske Verber*. Kbhv. 1840. Med Skolefsterretninger.
- Sw. Egilsen, *Islandsk Oversættelse af Dnyseer*, 21—24 Bog. 1840.
- Æschyli Choeph.* Ed. C. Schwenck. Traj. ad Rhen. 1819.
- Euripidis Heraclidæ.* Ed. P. Elmsley. Lips. 1821.
- *Hecuba.* Ed. R. Porsonus. Lips. 1824.
- Hippocratis Opp.* Ed. C. G. Kühn. Lips. 1825. Vol. I.
- Platonis Convivium.* Ed. G. Dindorf. Lips. 1823.
- Demosthenis Leptinea.* Ed. F. A. Wolfius. Halis 1789.
- Stackhouse*, *Glossar. ad Theophr. Hist. Plant.* Oxon. 1814.
- Histoire de Polybe*, par Folard. à Amsterd. 7 vols. 4.
- Athenæi Deipnosophistæ.* Ed. G. H. Schäfer. Lips. 1796. 3 voll.
- Philostrati Epp.* Ed. J. Meursius. Lugd. Bat. 1616. 4.
- Justiniani et Eudociæ Anecdota.* Ed. Bandinius. Florentiæ 1764.
- Plantii Comoediæ.* Ed. F. H. Bothe. Vol. I. pars prior. Halberstadii 1821.
- H. S. Wefenberg, *Emend. M. T. Cic. Epp.* Haun. 1840. Med Skolefsterretninger.
- T. Livii *Opp.* Amstelod. ap. Elzevir. 1665. 3 voll.
- Phædri Fabulæ.* Ed. P. Burmannus. Lugd. Bat. 1745.
- L. A. Senecæ *Tragoediæ.* Ed. F. H. Bothe. Lips. 1819.
- Persius's Satirer*, ved O. Worm. Kbhv. 1840.
- L. Apuleji *Apologia.* Ed. J. Casaubonus. Ap. Commel. 1594.
- J. Lange, *Umindelig Grammatik*. Kbhv. 1840.
- Molbech, *Dansk Dialectlexicon*. Kbhv. 1833—41.
- *Dansk Bibeloversættelse*. Kbhv. 1740. 4.
- S. Meisling, *Spansk Grammatik*. Kbhv. 1841.

Saaledes er Bibliotheket i Alt forøget med circa 250 Bind og Hefter, og udgjør som Følge deraf tilsammen omtrent 3550 Bind og Hefter. De i foranstaaende Fortegnelse

med * betegnede Skrifter ere indlemmede i Moerskabsbibliotheket og, med Undtagelse af nogle faa, anskaffede for Disciplenes private Bidrag.

Moerskabsbibliotheket, som blev oprettet den 1ste Januar 1838 for at lette Disciplene Udgangen til Læsning af gode æsthetiske Bøger, Reisebeskrivelser, historiske Skildringer og andre for deres Alder passende Skrifter, er at betragte som en Underafdeling af Skolebibliotheket, og Bøgerne ere dets Eiendom. Enhver Discipel betaler som Deeltagende 1 Rbd. aarlig Contingent, og erholder derfor 1 à 2 Bøger tillæns hver Loverdag Eftermiddag. Valget staaer Enhver frit; de Yngre, som ikke forstaae at vælge, søger jeg efter bedste Indsigt at vejlede i denne Henseende, og dersom en Discipel findes at forsømme sine Lectier for at læse Moerskabsbøger, har jeg forbeholdt mig Ret til at nægte ham videre Laan. Det tør vel forudsættes som almindelig anerkjendt, at Læsningen af saadanne Skrifter i flere Henseender er et vigtigt Dannelsesmiddel for Ungdommen, og at overhovedet Beskjendtskabet med den æsthetiske Litteratur udgjør en nødvendig og væsentlig Deel af almindelig Dannelse; det er derfor en Skoles Pligt ikke alene ikke at affjære Disciplene Udgang til Læsning af æsthetiske Skrifter men endog saavidt muligt at lette dem samme, i det man tillige søger at lede dem til god, eller i det Mindste ikke skadelig Moerskabslæsning. Det sikreste Middel til at afholde dem fra Læsningen af flette Romaner er at give dem gode Romaner i Hænderne.

Som Bestyrer af Moerskabsbibliotheket finder jeg det paa seligt her at lade aftrykke Regnskabet over dets Indtægter og Udgifter fra 1ste Januar 1838 til 12te Januar 1841, efterat det tilligemed alle sine tilhørende Bilag er blevet revideret og befundet rigtigt af Skolens 4 øverste Disciple, og i 8 Dage har ligget til Eftersyn for alle de Andre.

A. Indtægt.

	Rbd.	St.
Tilskud fra Skoleklassen efter Directionens Resolution		
af 16 Dec. 1837	50	:
Contingent af 29 Disciple fra 1 Jan. 1838—1 Oct. 1838	29	:
——— 40 ——— 1 Oct. 1838—1 Oct. 1839	40	:
——— 53 ——— 1 Oct. 1839—1 Oct. 1840	53	:
——— 68 ——— 1 Oct. 1840—1 Oct. 1841	68	:
Overskud fra 2 Skolebatter	11	48
Regnskabsføreren tilgode	47	60
	<hr/>	
	299	12

B. Udgift.

Regning fra Gyldendalske Boghandling . . .	141	52
——— Boghandler Vosbein	29	84
Bogbinderregninger	41	28
Bøger kjøbte underhaanden af Forskjellige . .	85	16
Porto	1	24
	<hr/>	
	299	12.

Dimittendernes Pensn. Lære- og Læsebøger.

I Latin og Græsk angive Dimittenderne følgende Pensn: 27de—30te Bog af Livius; Ciceros Taler for det maniliske Lovforslag, for Archias, Ligarius, Deiotarus, Milo; de 4 catilinariske og de 2 første philippiske Taler; Ciceros Cato Major og de 4 første Bøger de Fin., Æneidens sidste 6 Bøger; Horatses Dder 1ste — 4de Bog; hans Epp. og Ars poetica. Herodots 3die og 4de Bog, Demosthenes's Tale om Kronen; Xenophons Memorabilia Socratis 1ste til 4de Bog, Platos Apologia Socratis og Crito; Odysseens 4 første og 13 sidste Bøger; Aristophanes's Skyer. I de øvrige Fag de befalede Pensn.

I det nye Skoleaar er bestemt at bruge følgende Bøger i de forskjellige Classer, ved hvilken Leilighed det i de høiere Classer, hvad Latin og Græsk angaaer, tilføies i Parenthes, hvilket Stykke af Bogen man agter at læse, for saavidtsom ikke hele Bogen kan blive læst.

IV Klasse. Cicero de Fin. (5te Bog), Lælius; Ciceros Taler (Talen for Roscius Am.) alle i Madvigs Udgave; Livius (31te og 32te Bog) og Horats (Epp. og Ars poet.), begge hos Tauchnitz; Taciti Germanica og Agricola; Bojesens romerske Antiquiteter; Herodot (5te og 6te Bog), Odysseen (5te — 9de Bog), Xenophons Memor. (de to første Bøger), alle hos Tauchnitz*); Demosthenes om Kronen, Wunderlichs Udg. Langes græske Grammatik; et græsk N. Test., Genesis; Lindbergs mindre hebraiske Grammatik med Conjugationstabellerne. Borrings Etudes, partie en prose (3die Udg.) og partie en vers. Sammes franske Stileopgaver, og franske Grammatik (4de Udg.). Sjorts tydske Læsebog, Meyers tydske Grammatik, Grønbergs tydske Stileopgaver. Fogtmanns Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Ursins Geometri og Fallesens Mathematik; Kosods Udtog af Historien, Ingerslevs Geographi; Estrups gamle Geographi; et Atlas**).

III Klasse. Livius (30te Bog), Ciceros Taler (Talen for C. Roscius Amer.) og sammes Lælius; Ovids Metamorphoses (leveres fra Skolebibliotheket), Ingerslevs latinske Stileopgaver og Zumpt's dito ved Olsen; Odysseen (de 4 første Bøger) og Herodot (5te og 6te Bog***); Langes græske

*) Det er enhver Discipel uformeent at skaffe sig større Udgaver, hvis han har Raad dertil, men under Examinationen maa han ikke benytte Udgaver med Noter trykte under Texten eller med Oversættelser. Ogsaa maa han selv rette sin Text efter den autoriserede Udgave, forsaavidt som dennes Text følges.

***) Helst Weilands mindre, som kan have for lidt over 5 Rbd.

****) Samme Udgaver af latinske og græske Forfattere som i 4de Cl.

Grammatik; Borrings Etudes, partie en prose (3die Udg.); Sammes franske Grammatik, (4de Udg.); Hjorts tydske Læsebog, Meyers tydske Grammatik, Fogtmanns Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Ursins Geometri og Fallesens Mathematik; Kofods Udtog af Historien, Ingerslevs Geographi, Estrups gamle Geographi, et Atlas.

II Klasse A. Julius Cæsar de bello Gall., Elberlings Udgave; Ingerslevs og Borgens latinske Stileopgaver; Ddysseen (de to første Bøger); Langes græske Grammatik; Borrings franske Læsebog for Mellemklasser; Sammes Grammatik, (4de Udg.); Ingerslevs Materialier til at indøve den franske Formlære; Hjorts tydske Læsebog, Meyers tydske Grammatik, Valles Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Bentziens danske Grammatik, Molbechs danske Læsebog, Ursins Mathematik, Kofods Udtog af Historien, Ingerslevs Geographi, et Atlas.

II Klasse B. Cornelius Nepos (hos Tauchnitz), Borgens latinske Stileopgaver, Langes græske Grammatik og Læsebog; Borrings franske Læsebog for Mellemklasser; Hjorts tydske Læsebog, Valles Lærebog, Herslebs større Bibelhistorie, Bentziens danske Grammatik, Molbechs danske Læsebog, Ursins Mathematik, Kofods Udtog af Historien, Ingerslevs Geographi, et Atlas.

I Klasse A. Borgens latinske Læsebog og maaske mod Slutningen af Skoleaaret Cornelius. Borgens latinske Stileopgaver, Borrings Manuel, Riises større tydske Læsebog, Valles Lærebog, Herslebs mindre Bibelhistorie, Bentziens danske Grammatik, Molbechs danske Læsebog, Borgens Veiledning til Affattelser i Modersmaalet, Kofods fragmentariske Historie, Ingerslevs Udtog af Geographien, et Atlas.

I Klasse B. Borgens latinske Læsebog*), Borrings Manuel, Riises mindre tyske Læsebog, Valles Lærebog, Herslebs mindre Bibelhistorie, Bentziens danske Grammatik, Molbechs danske Læsebog, Borgens Veiledning til Uffattelser i Modersmaalet, Munthes Fædrelandshistorie, Ingerslevs Udtog af Geographien, et Atlas.

Skolens Pengevæsen.

I Skolefterretningerne fra forrige Aar blev Skolens samtlige Indtægtskilder med en Frequent's af 57 Disciple og under den da gjældende Capitelstart evaluerede til en rentebærende Capitalmasse af Lidet over 190,000 Rbd. à 4 pCt., saa at den aarlige Indtægt var Lidet over 7600 Rbd. Men da de Deputerede for Finantserne have underrettet Universitetsdirectionen om at de Summer, som ifølge allerhøieste Resolution af 10 Februar d. A. angaaende Budgetterne fra de forskjellige Directionen underlagte Stiftelser blive at udrede af Finantskassen til disse Stiftelser, herefter ville blive Directionen i samlet Sum anviste af den kongelige Zahlkasse og altsaa indbetales i den almindelige Skolefond, for at derefter vedkommende Instituter derfra kunne erholde udbetalt det hver især tilkommende Beløb, istedetfor at før hver Stiftelse for sig directe hævede Beløbet i Zahlkassen, saa vil som

---

*) I alle Skolens Classer er hidtil brugt Badens latinske Grammatik, som i det tilstundende Skoleaar rimeligviis vil blive ombyttet med Madvigs, saafremt denne udkommer. Jeg siger rimeligviis, ikke fordi jeg nærer mindste Tvivl om at denne Bog i alle Henseender vil komme til at staae uendelig høit over Badens Grammatik; men deels veed jeg endnu ikke med Visshed, om den efter Forfatterens Plan er bestemt til Skolebrug gjennem alle Classer, deels maa den ligesom enhver anden Lærebog først autoriseres af Universitetsdirectionen: Noget som vel i dette Tilfælde kun er en Formalitet, men dog ikke kan skee før efterat Bogen er udkommet.

Følge heraf 505 Rbd. 8 Sk., som hidtil udbetaltes directe af Bahlkassen til Frederiksborg lærde Skole, herefter indskyde directe i den almindelige Skolefond og blive at beregne til Indtægt i dennes istedfor i Frederiksborg lærde Skoles Regnskab. I denne Anledning troede Skolens Forstanderskab i en Skrivelse til Stiftøvrigheden, der som sædvanligt havde communiceret os denne Foranstaltning, at burde oplyse et historisk mindre rigtigt Udtryk i Resolutionen. Denne havde nemlig betragtet disse 505 Rbd. 8 Sk. deels som Renter af en forstrakt Capital, deels som Godtgjørelse for Indtægten af Ridderpromotionerne. Men den sande Oprindelse til de af Bahlkammeret hidtil til Frederiksborg lærde Skole og for Fremtiden til den almindelige Skolefond aarligt indbetalende Summer er følgende:

	Rbd.	Sk.
1) Renter af en forstrakt Capital efter Christian den Vtes Obligation af 8 Juni 1689 . . .	171	72
2) Refusion for Degnetravernes Formindsfelse ifølge Kongelig Resolution af 30 April 1687 . . .	133	32
3) Refusion for Indtægterne af Ridderpromotionerne efter Kongelig Resolution af 4 Juli 1811	200	=
	505	8

Man sees da, at Refusionen for Degnetravernes Formindsfelse er i Resolutionen blevet regnet som Renter af en forstrakt Capital: en historisk Feiltagelse der i Realiteten er uvæsentlig, men maatte oplyses for at forebygge mulige Forverlinger i Fremtiden.

Schema over den offentlige Examen i Frederiksberg lærde Skole i Maret 1841.

Torsdagen den 23de September.

Formiddag.	Eftermiddag.
8—11. Alle Cl. lat. Stil.	3—6. Alle Cl. dansk Stil.
11—1. I Cl. B. Regneprove.	6—8. I Cl. A. Regneprove.

Fredagen den 24de September.

8—2. IV Cl. Latin.	4—9. IV Cl. Hist. og Geogr.
8—11. IV Cl. Religion.	4—7. IV Cl. Tydsk.
12—2. III Cl. Religion.	

Lørdagen den 25de September.

8—2. IV Cl. Græsk.	4—7. IV Cl. Fransk.
8—2. IV Cl. Mathematik.	4—7. IV Cl. Hebraisk.

Mandagen den 27de September.

8—2. III Cl. Latin og Græsk.	4—8. II Cl. A. Latin og Græsk.
8—11. I Cl. A. Religion.	
11—2. I Cl. B. Religion.	4—7. II Cl. B. Mathematik.

Tirsdagen den 28de September.

8—11. I Cl. A. Latin.	4—7. II Cl. B. Latin.
11—2. I Cl. B. Latin.	4—7. II Cl. A. Mathemat.
8—10. II Cl. A. Religion.	
10½—1. II Cl. B. Religion.	
1—2. III Cl. Hebraisk.	

Onsdagen den 29de September.

8—11. II Cl. B. Græsk.	4—7. I Cl. A. Tydsk og Fransk.
11—2. I Cl. B. Tydsk.	
8—11. III Cl. Mathematik.	4—7. I Cl. B. Hist. og Geogr.
11—2. III Cl. Hist. og Geogr.	

Torsdagen den 30te September.

8—10. II Cl. A. Hist. og Geogr.	4—7. III Cl. Tydsk og Fransk.
11—2. I Cl. A. Hist. og Geogr.	4—7. II Cl. B. Hist. og Geogr.
8—11. II Cl. B. Fransk og Tydsk.	
12—2. II Cl. A. Fransk og Tydsk.	

Fredagen den 1ste October Kl. 8 Formiddag begynder Prøven over de nyanmeldte Disciple. De af disse, som ere til I Klasse B eller A ville blive færdige samme Dag; for de ældre vil Prøven vare et Par Dage. Derefter holdes Censuren. Torsdagen den 7de October Kl. 10 holdes Translocationen og næste Dag til sædvanlig Tid tager Underviisningen igjen sin Begyndelse.

Disciplenes Forældre og Børgere samt andre Skolens Belyndere indbydes herved til at becere den offentlige Examen's mundtlige Deel og Translocationen ved deres Nærværelse, saa ofte de dertil maatte have Leilighed.

Frederiksborg den 1ste September 1841.

Dr. H. M. Flemmer.
